

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

Jelen Szabályzatot a Magyar Táncművészeti Egyetem szenátusa a 2021. december hó 15. napján tartott ülésén, a 52/2021 (12.15.) számú határozatával fogadta el.

TARTALOMJEGYZÉK

PREAMBULUM	3
I. ÁLTALÁNOS RÉSZ	3
1. A Szabályzat célja.....	3
2. A Szabályzat hatálya	3
3. Értelmező rendelkezések, alapfogalmak	3
4. A Szabályzat tartalma	5
5. A Szabályzat elkészítéséért, módosításáért felelős személyek	5
II. ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	7
III. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SPECIÁLIS SZABÁLYAI	10
1. Bekerülési (beszerzési, előállítási) érték speciális esetei	10
1.1. Tárgyi eszközökkel kapcsolatos speciális szabályok	10
1.2. Gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetéssel kapcsolatos speciális szabályok	11
1.3. Követelés fejében átvett eszközökre vonatkozó speciális szabályok	11
1.4. A csere útján beszerzett eszközre vonatkozó speciális szabályok	12
1.5. Hitelviszonyt megtestesítő (kamatozó) értékpapírokra vonatkozó speciális szabályok	12
1.6. Térítés nélkül átvett eszközre vonatkozó speciális szabályok	12
1.7. Saját kiskereskedelmi egységbe kiszállított, illetve saját előállítású termékekre vonatkozó speciális szabályok	12
1.8. Pénzügyi lízingre vonatkozó speciális szabályok.....	12
1.9. Kezelt vagyona szőlő tartós követelésre vonatkozó speciális szabályok	12
1.10. Támogatással megvalósult eszközök.....	12
2. Külföldi pénzügyi értékekre szőlő követelések és kötelezettségek speciális értékelési szabályai	12
IV. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK RÉSZLETES SZABÁLYAI	14
1. Az értékcsökkenés elszámolásának szabályai	14
1.1. A terv szerinti értékcsökkenés elszámolása	14
1.2. A terven felüli értékcsökkenés elszámolása	15
2. Értékvesztés elszámolásának szabályai	16
3. Érték helyesbítés	19
4. A mérlegben értékkel szereplő eszközök és források értékelésének szabályai.....	20
4.1. Eszközök	20
4.1.1. Immateriális javak és tárgyi eszközök	21
4.1.2. Befektetett pénzügyi eszközök.....	24
4.1.3. Készletek	25
4.1.4. Követelések	26
4.1.5. Értékpapírok	28
4.1.6. Pénzeszközök	29
4.1.7. Aktív időbeli elhatárolások.....	29
4.2. Források	32
4.2.1. Saját tőke.....	32
4.2.2. Céltartalékok.....	33
4.2.3. Kötelezettségek	35
4.2.4. Passzív időbeli elhatárolások	37
V. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	39
M E L L É K L E T E K	40

PREAMBULUM

A Magyar Táncművészeti Egyetem és a Magyar Táncművészeti Egyetem Nádasi Ferenc Gimnáziuma és Kollégiuma (továbbiakban együttesen: Intézmények) Eszközök és Források Értékelési Szabályzata (továbbiakban: Szabályzat) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.) előírásaival összhangban és a számviteli alapelveknek megfelelően, az Intézmények adottságait és sajátosságait figyelembe véve, a választási lehetőségeket kihasználva az értékelési előírások alkalmazásával és felhasználásával egyértelmű, összehangolt cselekvést érvényesít.

A Magyar Táncművészeti Egyetem részben önállóan gazdálkodó szervezetének gazdálkodási, finanszírozási, adatszolgáltatási, beszámolási feladatainak ellátását az Egyetem Gazdasági Igazgatósága útján látja el.

A Szt. értelmében az **Intézmények** jelen Szabályzatát

- a társasági adóról és az osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tao. tv.);
 - a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.);
 - az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa tv);
 - egyes egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 479/2016. (XII.28.) Kormány rendelet (továbbiakban: Rendelet),
 - az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (továbbiakban: Civil tv.),
 - Magyarország adott évi központi költségvetéséről szóló törvény (továbbiakban: Kvtv.),
- figyelembevételével a Szenátus az alábbiakban határozza meg.

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1. A Szabályzat célja

Az értékelési szabályzat elkészítésének célja, hogy

- a Szt.-ben rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel az eszközök és források mérlegértéke megállapítható,
- rögzítésre kerüljenek azok az értékelési szabályok, amelyek alkalmazása - a Szt. felhatalmazása alapján – a Szabályzat hatálya alá tartozók döntésén alapul.

2. A Szabályzat hatálya

Személyi hatálya kiterjed az Intézmények valamennyi szervezeti egységére, valamint munkavállalójára, függetlenül attól, hogy az alkalmazás munkaviszony vagy egyéb jogviszony keretében történik.

A Szabályzat tárgyi hatálya kiterjed a személyi hatálya alá tartozók nyilvántartásaiban szereplő eszközökre és forrásokra.

3. Értelmező rendelkezések, alapfogalmak

- a) **Eszközök:** a vagyon konkrét megjelenési formája szerinti csoportosítás.
- b) **Források:** a vagyon eredete szerinti csoportosítás.
- c) **Mérleg:** olyan kimutatás, amely egy adott időpontra vonatkozóan bemutatja a gazdálkodó vagyonának összetételét (eszközök), valamint ezeknek a vagyonelemeknek a finanszírozási forrását (források).
- d) **Követelés:** azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzértékben kifejezett fizetési igények, amelyek az Egyetem által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez,

hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez (beleértve az osztalékélelőleget is) kapcsolódnak, valamint a különféle egyéb követelések, ideértve a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket, a bíróság által jogerősen megítélt követeléseket is. (Szt. 29. § (1))

- e) **Értékelés:** az eszközök és a források könyvviteli nyilvántartásba vételkor alkalmazott értékének és az éves költségvetési beszámoló mérlegében szereplő értékének meghatározása.
- f) **Minősítés:** döntés az adott eszköz, befektetett eszközök, illetve forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, továbbá a kötelezettségeknek a könyvviteli mérleg hosszú- vagy rövidlejáratú kötelezettségek közé való elhelyezéséről.
- g) **Vételár:** a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, áfát nem tartalmazó ellenérték, hitelviszonyt megtestesítő kamatozó értékpapír esetén ide nem értve a Szt. 50. § (3) bekezdése szerinti vételárban lévő felhalmozott kamatot.
- h) **Bekerülési (beszerzési, előállítási) érték:** az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. (Szt. 47. § (1))
Megállapítása évközi, folyamatos feladat.
- i) **Könyv szerinti érték:** az eszköz bekerülési értéke csökkentve a halmozott terv szerinti értékcsökkenéssel, csökkentve a terven felüli értékcsökkenéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.
Megállapítása év végi egyszeri feladat.
- j) **Megszerzés:** a beszerzés, vásárlás, idegen kivitelező által létrehozott tárgyi eszköz átvételének eseménye. A tulajdonjog átruházása a megszerzés elengedhetetlen ismérve.
- k) **Létesítés:** a saját tevékenység során létrehozott tárgyi eszközök tevékenységi folyamata.
- l) **Próbaüzem:** az üzembe kerülő beruházás (illetve létesítmény) összes gépeinek, berendezéseinek és az ezek használatát biztosító építményeknek együttes és meghatározott ideig történő üzemszerű működtetése, melynek célja annak megállapítása, hogy a rendeltetésszerű, rendszeres és folyamatos üzemeltetés biztosított-e, és a beruházás (létesítmény) alkalmas-e a meghatározott feladatok ellátására.
- m) **Üzembe helyezés:** a beszerzett, létesített tárgyi eszköz rendszeres használatba vétele.
- n) **Aktiválás:** a beruházás eredményeként létrejött tárgyi eszköz bruttó értékének állományba vétele.
- o) **Jelentős összegű hiba:** ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások - eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő - (előjeltől független) abszolút értékének együttes összege meghaladja a az ellenőrzött üzleti év mérlegfőösszegének 2 százalékát. Minden esetben jelentős összegű a hiba, ha a hiba feltárásának évében az ellenőrzések során - ugyanazon évet érintően - megállapított hibák, hibahatások eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő, (előjeltől független) abszolút értékének együttes összege meghaladja az ellenőrzött üzleti év mérlegfőösszegének 2 százalékát, illetve ha a mérlegfőösszeg 2 százaléka nem haladja meg az 1 millió forintot, akkor az 1 millió forintot. (Szt. 3. § (3) 3.)
- p) **Nem jelentős összegű hiba:** ha a hiba feltárásának évében, a különböző ellenőrzések során, egy adott üzleti évet érintően (évenként külön-külön) feltárt hibák és hibahatások - eredményt, saját tőkét növelő-csökkentő - értékének együttes (előjeltől független) összege nem haladja meg a jelentős összegű hiba bb) pont szerinti értékhatárát. (Szt. 3. § (3) 4.)
- q) **Jelentős összegű különbözet:** ha az eszközök, illetve kötelezettségek év végi értékelése, utólagos módosítása során a könyv szerinti érték és a piaci érték közötti különbözet összege meghaladja a Számviteli Politika 2.2.4. pontjában rögzített mértékeket.

- r) **Felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak.

Felújítás, a korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei előregedtek), hogy az elhasználódottsága már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.

- s) **Karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.
- t) **Beruházás:** a tárgyi eszköz beszerzése, létesítése, saját vállalkozásban történő előállítás, a beszerzett tárgyi eszköz üzembe helyezése, rendeltetésszerű használatbavétele érdekében az üzembe helyezésig, a rendeltetésszerű használatbavételig végzett tevékenység. Beruházás a meglévő tárgyi eszköz bővítését, rendeltetésének megváltoztatását, átalakítását, élettartamának, teljesítőképességének közvetlen növelését eredményező tevékenység is, az előbbieken felsorolt, e tevékenységhez hozzákapcsolható egyéb tevékenységekkel együtt.
- u) **Valuta:** széles értelemben egy ország törvényes fizetőeszköze, azaz hivatalos pénze. Szűkebb értelmében valamely ország törvényes fizetőeszköze egy másik ország fizetési forgalmában, azaz a tényleges külföldi készpénz (érme vagy pénzjegy).
- v) **Deviza:** pénzhelyettesítő eszköz, valamely külföldi ország pénzére szóló, külföldön fizetendő követelés – illetve külföldi pénznemben jelentkező tartozás –, melynek megjelenési formája lehet: csekk, váltó, hitellel, folyószámla-követelés.
- w) **Külföldi pénzürtékre szóló eszközök:** a valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a külföldi pénzürtékre szóló követelés, befektetett pénzügyi eszköz, értékpapír.

4. A Szabályzat tartalma

Az Eszközök és Források Értékelésének Szabályzata az Egyetem eszközei, követelései, forrásai, kötelezettségei értékelésére vonatkozó számviteli politikai módszerek, eljárások összességét tartalmazza.

5. A Szabályzat elkészítéséért, módosításáért felelős személyek

A Számviteli Politika főbb irányainak meghatározásáért, az elkészítéséért és az elkészült Számviteli Politika jóváhagyásáért, módosításáért, annak végrehajtásáért a rektor felelős (Szt. 14. § (12)).

A rektor, valamint az Intézmények egyes szervezeti egységeinek vezetői felelősségi jogkörükből következően biztosítják a belső szabályzatok összeállítását, illetve azok bevezetését. Felelősök továbbá a közfeladatok jogszabályban, alapító okiratban, belső szabályzatokban foglaltaknak megfelelő ellátásáért, valamint a felsőoktatási-, és a köznevelési intézmények számára jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítéséért.

A Számviteli Politika keretében elkészítendő Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának elkészítéséért, tartalmáért, a változások átvezetéséért, aktualizálásáért átruházott hatáskörben a felelősség a következők szerint kerül megosztásra:

- az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatában meghatározott feladatok irányításáért, végrehajtásáért a Gazdasági Főigazgató a felelős,
- az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának összeállításáért a könyvelés rendjének kialakításáért, szabályozásának elkészítéséért a Gazdasági és Humánpolitikai vezető a felelős.

II. ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

A mérlegtételek értékelésének általános szabályaira a Szt. 46.§-át kell alkalmazni.

Az eszközök és források értékelésénél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve az Intézmények által ellátott tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn. (Szt. 46. § (1))

Az előző üzleti év mérlegkészítésénél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatók meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. (Szt. 46. § (2)) Az értékelési elv megváltoztatására csak olyan esetben kerülhet sor, amelynél a megváltoztatandó eljárás eredetileg az Intézmények – jogszabály által lehetővé tett – döntési, választási lehetőségén alapult. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat dokumentálni kell. Következésképpen az értékelésre vonatkozó elvek év közben nem változtathatóak meg.

Az eszközöket és a kötelezettségeket leltározással (mennyiségi felvétellel, egyeztetéssel) ellenőrizni és – a Szt.-ben szabályozott esetek kivételével – egyedenként értékelni kell. Az Intézmények a Szt. előírásai szerint az eszközöket és a forrásokat egyedileg értékeli. A különböző időpontokban beszerezett, előállított, általában csoportosan nyilvántartott, azonos paraméterekkel rendelkező eszközöknél az átlagos beszerzési (előállítási) áron, továbbá a FIFO módszerrel történő értékelés is alkalmazható. (Szt. 46. § (3)) A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be.

A mérlegben kimutatott eredmény meghatározásakor, a mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékcsökkenést, értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, és amely a mérlegkészítés időpontjáig ismertté vált. A terven felüli értékcsökkenés, illetve értékvesztés(ek) esetén tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbözet tartósnak minősül – fennállásának időtartamától függetlenül – akkor is, ha az az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető. (Szt. 46. § (4))

A befektetett eszközöket, a forgóeszközöket a Szt. 47-51. § szerinti bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken kell értékelni, csökkentve azt a Szt. 52-56. §-ban meghatározott értékcsökkenés (immateriális javak, tárgyi eszközök), illetve értékvesztés összegével, növelve a visszaírt terven felüli értékcsökkenés, illetve értékvesztés összegével. (Szt. 57. § (1))

A bekerülési (beszerzési, előállítási) érték

- az engedményekkel csökkentett, a felárakkal növelt vételárat,
- az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítői tevékenység ellenértékét, díjait,
- a bizományi díjat,
- a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót, jövedéki adót), adójellegű tételeket,
- a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat)

foglalja magában. (Szt. 47. § (1))

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi az eszközök beszerzéséhez, előállításához szorosan kapcsolódó (igénybe vett)

- illeték [vagyonszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke],
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- a vásárolt vételi opció díja [a Szt. 61. § (2) bekezdésében foglaltak kivételével], (Szt. 47. § (2))

- hitel, kölcsön,
 - a hitel, kölcsön felvétele előtt fizetett - a hitel, a kölcsön feltételként előírt bankgarancia díja,
 - szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék,
 - szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
 - felvétele után az eszköz üzembe helyezéséig, raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat;
- a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó - az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) - biztosítási díj;
- a beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó - devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett - devizakötelezettségnek az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt árfolyamkülönbsége, függetlenül attól, hogy az árfolyamnyereség vagy árfolyamvesztés; valamint
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei;
- földgáz, villamos energia, ivóvíz beszerzése esetén a földgáz egyetemes szolgáltató, a földgázkereskedő, a villamosenergia egyetemes szolgáltató, a villamosenergia-kereskedő, az ivóvíz-szolgáltató által a földgáz, a villamos energia, az ivóvíz végfelhasználónak (fogyasztónak) történő értékesítésről kiállított számlában szereplő, külön jogszabály szerint kötelezően felszámított díjak, tételek. (Szt. 47. § (4))

A bekerülési értéknek nem része

- a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó,
- az Áfa tv. szerint ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada,
- a beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét. (Szt. 47. § (3))

Az értékelésére vonatkozó közös szabályok

Az Egyetemen az eszközök és források értékelésénél figyelembe kell venni a Szt. vonatkozó előírásait (Szt. 47. § - 52. §; 62. §), továbbá

- a bekerülési érték megállapításánál a Szt. 3. § (4) 8. pontjában; a 47. § (9); 48. § (7); 49. § (3)-(7); 50. § (1)-(2), (4) és (6); 51. § (1)-(4), és 62. § (2),
- az eszközök értékcsökkenésének, értékvesztésének és értékhelyesbítésének megállapításánál a Szt. 52. § (1), (2), (5), (6) és (7); az 53. § (1) b) és c) pontjaiban, az 54-56. §-okban, az 57. § (2)-(3); az 58. § (2)-(3); az 58. § (1), (5)-(9),
- a mérlegtételek értékelésénél a Szt. 46. §-ában, a Szt. 60. § (5)

bekezdésében foglaltakat.

Az eszközök bekerülési (beszerzési) értéke¹

Megnevezés	Immateriális javak	Tárgyi eszközök	Vásárolt készletek	Követelések	Értékpapírok
Vételár	X	X	X	X	X
Felárak	X	X	X	X	X
Engedmények	X (-)	X (-)	X (-)	X (-)	X (-)
Vételárban lévő kamat	-	-	-	-	X
Beszerzéshez kvtenül kapcsolódó					
- szállítás, rakodás díja	-	X	X	-	-
- alapozás, szerelés, üzembe helyezés díja	X	X	-	-	-
- közvetítői, bizományosi díj	X	X	X	-	X
- fogyasztási adó, jövedéki adó	X	X	X	-	-
- vámteher	X	X	X	-	-
Beszerzéshez szorosan kapcsolódó					
- illeték	X	X	X	-	-
- áfa	X	X	X	-	-
- hatósági, igazgatási díj	X	X	X	-	-
- vásárolt vételi opció díja	X	X	X	-	X
Beszerzéssel kapcsolatos hitel, kölcsön					
- bankgarancia, kezelési ktg	X	X	X	-	X
- jutalék	X	X	X	-	X
- közegyzői díj	X	X	X	-	X
- aktiválásig esedékes kamat	X	X	X	-	X
Aktiválásig esedékes biztosítási díj	NEM	-	NEM	-	-
Beruházás, tervezés, előkészítés, lebonyolítás, betanítás díja	-	X	-	-	-
Üzembe helyezésig beszerzett tartozékok, tartalék alkatrészek értéke	-	X	-	-	-
Próbaüzem során előállított termék, szolgáltatás értéke	-	X (-)	-	-	-
Kapott kamat összege*	-	X (-)	-	-	-
Felújítás értéke	-	X	-	-	-
Bérmunkadíj	X	X	X	-	-

Jelmagyarázat:

X: Az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értékét növeli

X (-): Az adott eszköz bekerülési (beszerzési) értéke megállapításánál csökkentő tételként vehető figyelembe

*A kapott kamat összege a beszerzési árat legfeljebb az abban növelő tételként figyelembe vett fizetendő kamatösszegéig csökkentheti.

¹ Szt. 47. §

III. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SPECIÁLIS SZABÁLYAI

1. Bekerülési (beszerzési, előállítási) érték speciális esetei

1.1. Tárgyi eszközökkel kapcsolatos speciális szabályok

- a) Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén amennyiben az épületet, az építményt rendeltetésszerűen nem veszik használatba (az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható), akkor az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (földterület) bontás utáni (üres telek) piaci értékének megfelelő összegig, az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (épület, építmény) bekerülési (beszerzési, előállítási) értékeként kell figyelembe venni. (Szt. 47. § (5))
- b) Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési, előállítási) értékebe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értékének minősül. (Szt. 47. § (6))
- c) A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges - és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett - tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke - függetlenül attól, hogy az a tárgyi eszköz számlázott értékében vagy külön számlában jelenik meg - a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke részének tekintendő. (Szt. 47. § (7))
- d) A bekerülési (beszerzési, előállítási) értéket csökkenti a próbaüzemeltetés során előállított, raktárra vett, értékesített termék, teljesített szolgáltatás előállítási költsége, ennek hiányában az állományba vételkor érvényes piaci értéke, illetve a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett eladási ára, várható eladási ára, legfeljebb a próbaüzemeltetés - bekerülési (beszerzési, előállítási) értéként figyelembe vett - költségig, valamint a bekerülési (beszerzési, előállítási) értékben elszámolt kamat összegét csökkenti a beruházásra adott előleg után, annak elszámolásáig, a beruházásra elkülönített pénzeszköz után, annak felhasználásáig kapott kamat összege. (Szt. 47. § (8))
- e) A bekerülési (beszerzési, előállítási) érték részét képező tételeket a felmerüléskor, a gazdasági esemény megtörténte (legkésőbb az üzembe helyezéskor) kell számításba venni a számlázott, a kivetett összegben. Amennyiben az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes hatóság nem állapította meg, akkor az adott eszköz értékét a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni. Az így meghatározott érték és a ténylegesen számlázott vagy később módosított fizetendő (kivetett) összeg közötti különbözettel a beszerzési értéket a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Amennyiben a különbözet összege jelentősen nem módosítja az adott eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értékét, annak összegét a végleges bizonylatok kézhezvétele időpontjában egyéb ráfordításként, illetve egyéb bevételként kell elszámolni. Akkor kell a különbözet összegét jelentősnek tekinteni, ha az meghaladja az eredetileg elszámolt bekerülési érték 1%-át, de legalább a százezer forintot. (Szt. 47. § (9))
- f) A tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési (beszerzési, előállítási) értéként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét (saját vállalkozásban történt megvalósítása esetén a Szt. 51. § szerinti közvetlen önköltség aktivált értékét is). (Szt. 48. § (1))
- g) A tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka, továbbá az erdőnevelési, az erdőfenntartási, az erdő-felújítási munka ellenértékét, illetve

saját vállalkozásban végzett megvalósítása esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét nem lehet a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értékében figyelembe venni. (Szt. 48. § (2))

- h) Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési, előállítási) értéként kell figyelembe venni az eszköz használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíjat. (Szt. 48. § (3))
- i) Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési, előállítási) értéként kell figyelembe venni ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe - szerződés alapján - beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeget. (Szt. 48. § (4))
- j) Importbeszerzés esetén a bekerülési értéket a Szt. 48. § (7)-(8) bekezdései szerint kell meghatározni. Ennek alapján, ha a beszerzés ellenértékének kiegyenlítése számla alapján devizában, valutában történik, akkor a számla szerinti – levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó – devizaösszegnek, valutaösszegnek a beszerzőkor, a szolgáltatás igénybevételekor (teljesítésekor) érvényes, a Szt. 60. § (4) – (6) bekezdései szerinti árfolyamon átszámított forintértéke a termék, illetve a szolgáltatás értéke.

1.2. Gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetéssel kapcsolatos speciális szabályok

- a) A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke vásárláskor a részvényekért, üzletrészekért, vagyoni betétekért fizetett ellenérték (vétellár). (Szt. 49. § (3))
- b) A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke alapításkor, tőkeemeléskor a létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói, a taggyűlési határozatban a jegyzett tőke fedezeteként, valamint a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként meghatározott vagyoni hozzájárulás együttes értéke a ténylegesen befizetett pénzbetétnek és a rendelkezésre bocsátott nem pénzbeli betétnek megfelelő összegben. (Szt. 49. § (4))
- c) A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében a jegyzett tőke leszállításakor (ideértve a tőkeleszállítással egyidejűleg végrehajtott, a leszállított jegyzett tőkével arányos jegyzett tőkén felüli saját tőke kivonást is) átvett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke a gazdasági társaság által közölt, illetve számlázott érték, a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a vagyonfelosztási javaslat szerinti érték. (Szt. 49. § (5))
- d) Gazdasági társaság átalakulása, egyesülése, szétválása esetén a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti - saját tőke összege (kiválás esetén a kiválással létrejött gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti saját tőke összege). (Szt. 49. § (6))
- e) Gazdasági társaság beolvadása esetén a külső tulajdonosnál a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyonmérlege szerinti - saját tőke összege. (Szt. 49. § (7))

1.3. Követelés fejében átvett eszközökre vonatkozó speciális szabályok

Követelés fejében átvett eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke az eszköz megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke. (Szt. 50. § (1))

1.4. A csere útján beszerzett eszközre vonatkozó speciális szabályok

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára. (Szt. 50. § (2))

1.5. Hitelviszonyt megtestesítő (kamatozó) értékpapírokra vonatkozó speciális szabályok

A hitelviszonyt megtestesítő (kamatozó) értékpapír bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke nem tartalmazhatja a (vételár részét képező, továbbá a kibocsátási okiratban, csereszerződésben, a vagyonfelosztási javaslatban meghatározott piaci, forgalmi, beszámítási érték részét képező) (felhalmozott) kamat összegét. A kamatozó értékpapír vételárában lévő kamat (beszerzéskor fizetett) összegét kamatbevételként csökkentő tételként kell kimutatni. (Szt. 50. § (3))

1.6. Térítés nélkül átvett eszközre vonatkozó speciális szabályok

A térítés nélkül (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszköz, illetve az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, továbbá a többletként fellelt (nem adminisztrációs hibából származó többlet) eszköz bekerülési (beszerzési) értéke – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az eszköznek az állományba vétel időpontjában ismert piaci értéke. (Szt. 50. § (4)) Csak az üzembe helyezéssel kapcsolatos költségek vehetők figyelembe.

1.7. Saját kiskereskedelmi egységbe kiszállított, illetve saját előállítású termékre vonatkozó speciális szabályok

A saját kiskereskedelmi egységbe kiszállított, illetve felhasznált saját előállítású termék forgalmi értéke után fizetendő adó, járulék, termékdíj összege is a termék bekerülési (beszerzési) értékének (előállítási költségének) részét képezi. (Szt. 50. § (5))

1.8. Pénzügyi lízingre vonatkozó speciális szabályok

A pénzügyi lízing keretében átadott, a részletfizetéssel, a halasztott fizetéssel értékesített és a szerződés szerinti feltételek teljesülésének megghiúsulása miatt később visszavett, a két időpont között a vevő által használt eszköz visszavételkor beszerzési értékeként az eszköz – a lízingbeadó, illetve az eladó által kiállított helyesbítő számlában rögzített – piaci értékét, legfeljebb az eredeti eladási árát kell figyelembe venni. (Szt. 50. § (6))

1.9. Kezelt vagyona szólt tartós követelésre vonatkozó speciális szabályok

A kezelt vagyona szólt tartós követelés bekerülési értéke a bizalmi vagyonkezelésbe adott eszközök bizalmi vagyonkezelési szerződés szerinti, együttes értéke. (Szt. 50. § (9))

1.10. Támogatással megvalósult eszközök

A bekerülési értéke – értékhatártól függetlenül – a pályázatban elszámolt eszközök értékével, azonos összegben. A támogatási szerződésben foglalt kötelezettség fennállásáig a tárgyi eszközökre vonatkozó szabályok szerint kell nyilvántartani.

2. Külföldi pénzügyi eszközre szólt követelések és kötelezettségek speciális értékelési szabályai

A valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, a külföldi pénzügyi eszközre szólt követelés, befektetett pénzügyi eszköz, értékpapír (továbbiakban együtt: külföldi pénzügyi eszköz), illetve kötelezettség a Szt. 60. § (1)-(2) bekezdés szerinti forintértékének meghatározásakor a valutát, a devizát - a választott - hitelintézet által meghirdetett devizavételi és devizaeladási árfolyamának

átlagán, vagy a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani. (Szt. 60. § (4))

A Szt. 60. § (4) bekezdésben előírt devizaárfolyam használatától el kell térni, ha a hitelintézet, a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által nem jegyzett valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket kell forintra átszámítani. Ez esetben a valuta szabadpiaci árfolyamán - ennek hiányában országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján -, a választott hitelintézet vagy a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által jegyzett devizára átszámított értéket kell a hitelintézet által jegyzett deviza devizavételi és devizaeladási árfolyamának átlagán vagy a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon forintra átszámítani. (Szt. 60. § (5))

Az év végi értékelés munkamenete (Sztv. 65.§ (2)):

- a külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékének megállapítása,
- a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételnél (részesedések, követelések, valutakészlet, devizaszámlán lévő deviza, kötelezettségek stb.) külön-külön a Számviteli Politikában meghatározott árfolyamon,
- az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szóló tételre külön-külön (az a) és b) pont szerint számított értékek különbözete),
- az átértékelés eredményre gyakorolt hatását az összevont árfolyamkülönbözet jellegének megfelelően vagy a Pénzügyi műveletek egyéb bevételei, vagy a Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között kell elszámolni oly módon, hogy ezzel egyidőben át kell értékelni egyenként minden külföldi pénzürtékre szóló tételt.

A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik.

IV. AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK RÉSZLETES SZABÁLYAI

1. Az értékcsökkenés elszámolásának szabályai

Értékcsökkenésre a Szt. 52. § (1), (2) és (5) – (7) bekezdéseit kell alkalmazni.

Az eszközök értékcsökkenésének elszámolása történhet:

- a terv szerinti értékcsökkenés (az általános szabályok szerint),
- a terven felüli értékcsökkenés alkalmazásával.

1.1. A terv szerinti értékcsökkenés elszámolása

Az általános szabályok alkalmazása esetén terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni:

- az immateriális javak,
- a tárgyi eszközök

üzembe helyezését (használatbavételét) követően.

Az üzembe helyezés időpontja az eszköz szokásos tevékenység keretében történő rendeltetésszerű hasznosításának a kezdő időpontja. Az üzembe helyezést hitelt érdemlő módon dokumentálni kell.

Értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett immateriális javak, tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják. Az értékcsökkenést negyedévenként, a tényleges használatnak megfelelően, időarányosan kell elszámolni.

A kisértékű immateriális javak bekerülési értéke a beszerzést, a kisértékű tárgyi eszközök bekerülési értéke az üzembe helyezést, használatba vételt követően terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolandó.

Immateriális javak esetén értékcsökkenést a bekerülési (beszerzési, előállítási) érték alapján számítva az alábbi leírási kulcsok alapján kell megállapítani:

a)	vagyoni értékű jogok	16%, vagy
	a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs	
b)	szellemi termékek	33%,
c)	az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok terv szerinti értékcsökkenésének leírási kulcsa azonos annak az ingatlannak a leírási kulcsával, amelyhez az adott vagyoni értékű jog kapcsolódik.	

A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenését a Tao tv. 2. számú mellékletében meghatározottak szerint kell elszámolni. A Tao tv. 1. számú mellékletének 5/a. pontja értelmében az adózó választhat a 2. számú mellékletben meghatározott értékcsökkenési leírási kulcsoknál alacsonyabb leírási kulcsokat, azonban az így érvényesített értékcsökkenés nem lehet kevesebb, mint a Szt. szerint elszámolt terv szerinti értékcsökkenés.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés (Szt. 52. § (5)-(6):

- a földterület,
- a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével),
- az erdő bekerülési (beszerzési) értéke után,
- az üzembe nem helyezett beruházásnál,
- a képzőművészeti alkotások után,
- régészeti leletek után,
- az olyan egyéb eszközknél, amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke - különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan - évről évre nő,
- a már teljesen leírt immateriális javak, tárgyi eszközök után.

A 2014. január 1-jét megelőzően üzembe helyezett, használatba vett eszközök korábban megállapított terv szerinti értékcsökkenési leírási kulcsát, korábban elszámolt terv szerinti értékcsökkenését és a hátralévő időszakban még elszámolandó terv szerinti értékcsökkenés elszámolásának szabályait az új szabályok nem érintik.

1.2. A terven felüli értékcsökkenés elszámolása

A Szt. 53. § (1) bekezdés b); c) pontja alapján terven felüli értékcsökkenési leírást kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközknél elszámolni akkor, ha

- az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

Az év végi értékelés alapján nem számolható el terven felüli értékcsökkenés, emiatt év végén nem kell értékelni azokat az eszközöket, amelyeknél terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. A terven felüli értékcsökkenés elszámolását a negyedéves könyvviteli zárlat keretében kell elvégezni.

Nem számolható el terven felüli értékcsökkenés:

- a már teljesen leírt immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél.

1.2.1. Terven felüli értékcsökkenés és értékvesztés visszairásának szabályai

Az eszközök terven felüli értékcsökkenésének és értékvesztésének visszairására a Szt. 57. § (2) bekezdését és 58. § (2) és (3) bekezdését kell alkalmazni azzal, hogy egyéb bevételek alatt az egyéb eredményszemléletű bevételeket kell érteni, és jelentősnek akkor kell tekinteni az eltérést, ha a piaci érték 10%-kal, de legalább százezer forinttal meghaladja a könyv szerinti értéket.

Ha az immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközknél az értékvesztés elszámolásának okai már nem vagy csak részben állnak fenn, a leírásokat meg kell szüntetni, az immateriális jószágnál, a tárgyi eszközknél a már elszámolt terven felüli értékcsökkenés, egyéb eszközknél az elszámolt értékvesztés összegének csökkentésével – a megbízható és valós összkép érdekében –, az eszközt piaci értékére legfeljebb a nyilvántartásba vételkor megállapított, a bekerülési értékére, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként vissza kell értékelni (visszairás). A terven felüli értékcsökkenés, az értékvesztés visszairását a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó értékelés keretében kell végrehajtani. (Szt. 57. § (2))

Az üzleti vagy cégérték esetében ez az előírás nem alkalmazható.

Amennyiben az egyedi eszköz mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen meghaladja a könyv szerinti értékét, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékét, akkor a különbözet összegével csökkenteni kell az elszámolt terven felüli értékcsökkenés, az elszámolt értékvesztés összegét, és az egyéb bevételekkel szemben, a részesedések, értékpapírok értékvesztésénél a pénzügyi műveletek ráfordításainak csökkentésével növelni kell az adott eszköz könyv szerinti értékét. (Szt. 58. § (2))

A különbözettel a könyv szerinti értéket az adott eszköz nyilvántartásba vételkor számításba vett értékig – a bekerülési érték összegéig, immateriális jószágnál, tárgyi eszközknél a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékig – kell növelni (visszairás összege). A visszairás összege nem lehet több, mint a korábban terven felüli értékcsökkenésként, értékvesztésként elszámolt összeg. (Szt. 57. § (3))

2. Értékvesztés elszámolásának szabályai

A Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést kell elszámolni, amelyre a Szt. 54-56. §-át kell alkalmazni.

Ezek az eszközök a következők:

- a) gazdasági társaságban lévő részesedések,
- b) értékpapírok,
- c) készletek,
- d) nem a Kincstárban vezetett pénzeszköz számlák,
- e) követelések.

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékvesztése

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, - a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti - veszteségjellegű - különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű. (Szt. 54. § (1))

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetések értékvesztésének elszámolásánál – függetlenül attól, hogy azok a befektetett eszközök vagy a forgóeszközök között szerepelnek -, akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 20%-át, de legalább a tízmillió – forintot. A különbözet akkor tekinthető tartósan, ha az legalább két évig fennáll.

A befektetés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a) a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- b) a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- c) a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt, külföldi pénzügyi értékre szóló befektetés esetén a Szt. 60. § szerinti, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított forintértéken. (Szt. 54. § (2))

Amennyiben a befektetésnek az előző bekezdés figyelembevételével meghatározott, mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a beszerzési értéket. (Szt. 54. § (3))

A külföldi pénzügyi értékre szóló, tulajdoni részesedést jelentő befektetésnél az értékvesztés összegét, illetve az értékvesztés visszairását devizában kell megállapítani, majd a nyilvántartási devizaárfolyamon kell azt forintra átszámítva a pénzügyi műveletek ráfordításai között, illetve a pénzügyi műveletek ráfordításait csökkentő tételként elszámolni. Ezt követően kell az árfolyamváltozás hatását megállapítani.

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapír értékvesztése

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - értékvesztést kell elszámolni, - ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyv szerinti értéke és - (felhalmozott) kamatot nem tartalmazó - piaci értéke közötti különbözet veszteségjellegű, tartósan mutatkozik és jelentős összegű. (Szt. 54. § (4))

Az értékpapír piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a) az értékpapír (felhalmozott) kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját,

- b) az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, azt, hogy a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor a névértéket (és a felhalmozott kamatot) várhatóan megfizeti-e, illetve milyen arányban fizeti majd meg. (Szt. 54. § (5))

Amennyiben az értékpapír mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a Szt. 62. § (1) bekezdése szerinti beszerzési értéket, illetve, ha a beszerzési érték magasabb a névértéknél (névérték felett vásárolt értékpapírnál), az értékvesztés visszairásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét. (Szt. 54. § (6))

Vásárolt készlet (anyag, áru) értékvesztése

Ha a vásárolt készlet (anyag, áru) bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert tényleges piaci értéke, akkor

- azt a mérlegben a tényleges piaci értéken kell kimutatni,
- a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni. (Szt. 56. § (1))

Saját termelésű készlet értékvesztése

Ha a saját termelésű készlet (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) bekerülési (előállítási), illetve könyv szerinti értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a mérlegkészítéskor ismert és várható eladási ára, akkor azt

- a mérlegben a még várhatóan felmerülő költségekkel csökkentett, várható támogatásokkal növelt eladási áron számított értéken kell kimutatni,
- a készlet értékét a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával kell csökkenteni. (Szt. 56. § (1))

A vásárolt készlet bekerülési (beszerzési), illetve könyv szerinti értékét, illetve a saját termelésű készlet bekerülési (előállítási) értékét a Szt. 56. § (2) bekezdésében foglaltak értelmében csökkentetten kell a mérlegben szerepeltetni, ha a készlet:

- a vonatkozó előírásoknak (szabvány, szállítási feltétel, szakmai előírás stb.), valamint
- eredeti rendeltetésének nem felel meg,
- ha megrongálódott,
- ha felhasználása, értékesítése kétségesse vált,
- ha feleslegessé vált.

A fajlagosan kis értékű készleteknél az Intézmények által kialakított készletcsoportok könyv szerinti értékének arányában határozandó meg az értékvesztés.

A készlet értékének csökkentését - a különbözetnek értékvesztéskénti elszámolásával - ez esetben addig a mértékig kell elvégezni, hogy a készlet a használhatóságnak (az értékesíthetőségnek) megfelelő, mérlegkészítéskor, illetve a minősítés elvégzésekor érvényes (ismert) piaci értéken (legalább haszonanyagáron, illetve hulladékértéken) szerepeljen a mérlegben.

Amennyiben a készlet piaci értéke jelentősen és tartósan meghaladja könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a készlet könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a Szt. 62. § (2) szerinti bekerülési értéket.

Abban az esetben, ha korábban elszámolt értékvesztés mértéke nem éri el tárgyévi értékvesztés összegét, akkor a tárgyévi elszámolandó értékvesztés összegének meghatározása során figyelembe kell venni a már elszámolt értékvesztést és csak a különbözetet kell tárgyévi értékvesztésként elszámolni.

A készletek értékelésénél a tartósság kritérium a gyakorlatban azt jelenti, hogy kizárólag azokat a készleteket kell év végén értékelni, melyek két mérleg fordulónapon is a raktári állományban voltak.

Pénzeszközök értékvesztése

A pénzeszközöknél az értékvesztés kategóriát akkor kell alkalmazni, ha az adott pénzeszközszámlát vezető hitelintézet a számlán lévő összeget nem tudja a számlatulajdonosnak maradéktalanul a rendelkezésére bocsátani. Nem lehet értékvesztést elszámolni a Kincstár által vezetett fizetési számlák esetében.

Követelések értékvesztése

A vevő, az adós minősítése alapján a költségvetési év mérleg fordulónapján fennálló és a mérlegkészítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követelésnél (ideértve a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket, továbbá a bevételek aktív időbeli elhatárolása között lévő követelésjellegű tételeket is) értékvesztést kell elszámolni – a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján – a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti – veszteségjellegű – különbözet összegében, ha ez a különbözet **tartós**nak mutatkozik és **jelentős összegű** (Szt. 55. § (1)):

- tartósnak tekintendő a különbözet, ha késedelmes napok száma meghaladja a 180 napot,
- jelentősnek tekintendő a különbözet, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a százezer forintot.

A Kincstárnál vezetett fizetési számlák után értékvesztés nem számolható el.

Az Intézmények azt vélelmezik, hogy a követelés 100%-a be fog folyni, így értékvesztést nem számolnak el.

Kis összegű követelések év végi meghatározásának elvei, dokumentálásának szabályai

Kis összegű követelésnek kell tekinteni a Számviteli Politikában meghatározott értéket meg nem haladó adós és vevő követelést.

A vevőnként, az adósonként kis összegű követelések könyvvitelben elkülönített csoportjára – a vevők, az adósok együttes minősítése alapján – az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérleg fordulónapi értékeléskor a vevőnként, adósonként kis összegű követelések – hasonló módon megállapított – értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatózó különbözetet – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszairásaként kell elszámolni. (Szt. 55. § (2))

A Szt. 55. § (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel a kis összegű követeléseket az Intézmények vevőnként egyedileg minősítik, értékelési csoportokat nem képeznek, így azokat a főkönyvi könyvelésben sem különítik el, de az értékvesztés összegét a követelések együttes minősítése alapján számolják el.

A kis összegű követelések év végi meghatározásának elvei követeléstípusonként egységesek.

Amennyiben a vevő, az adós minősítése alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairásával a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a Szt. 65. § (1) - (3) bekezdése szerinti nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén a Szt. 60. § szerinti árfolyamon számított) értékét. (Szt. 55. § (3))

A költség-haszon összevetésének számviteli alapelve szerint az intézmények a „gazdaságtalan” kis összegű követelést behajthatatlannak minősítik, ha a behajtással/végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a várható megtérüléssel.

A folyamatosan működő adósokkal szembeni követeléseket lejáratuk szerint az alábbiak szerint kell bontani

- 90 napon belüli,
- 91-180 napos,
- 181-360 napos, és
- 360 napon túli

minősítési kategóriákra.

A mérleg fordulónapján meglévő követeléseket – egyedileg – a következők szerint kell minősíteni:

Minősítési kategória	A fizetési késedelem időtartama
Kiváló minősítésű követelés	Nincs késedelem.
Jó minősítésű követelés	A késedelem a mérlegkészítés időpontjáig megszűnt, vagy 1-90 nap.
Közepes minősítésű követelés	91-180 nap
Rossz minősítésű követelés	180 napnál több

Az értékvesztések elszámolása elsősorban a követelés esedékességi dátumának figyelembevételével történik.

A mérleg fordulónapján késedelemben lévő követelések (ideértve a vevőkkel, adósokkal, a hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket) után elszámolandó értékvesztés összegét – egyedileg – a következő értékelési elvek szerint kell megállapítani:

- a) 0-90 napos késedelem esetén a követelés 0%-a,
- b) 91-180 napos késedelem esetén a követelés 20%-a,
- c) 181-360 napos késedelem esetén a követelés 50%-a,
- d) 360 napon túli késedelem esetén a követelés 100%-a.

A követeléseknél az értékvesztés elszámolása nem minősül a követelés elengedésének, illetve törlésének.

Az értékvesztés elszámolás alapjául 1. számú melléklet szerinti értékelési (minősítési) lapot kell készíteni. Az értékelési lapot jogcímenként kell elkészíteni, a minősítésnél külön kell minősíteni a folyamatosan (több éve nyilvántartott) működő és az egyszeri adóst.

A százalékos mutatók kialakításáért, felülvizsgálatáért a Gazdasági és Humánpolitikai vezető a felelős.

3. Értékhelyesbítés

Az Intézmények nem élnek az értékhelyesbítés lehetőségével.

4. A mérlegben értékkel szereplő eszközök és források értékelésének szabályai (bekerülési érték és mérlegérték meghatározása)

4.1. Eszközök

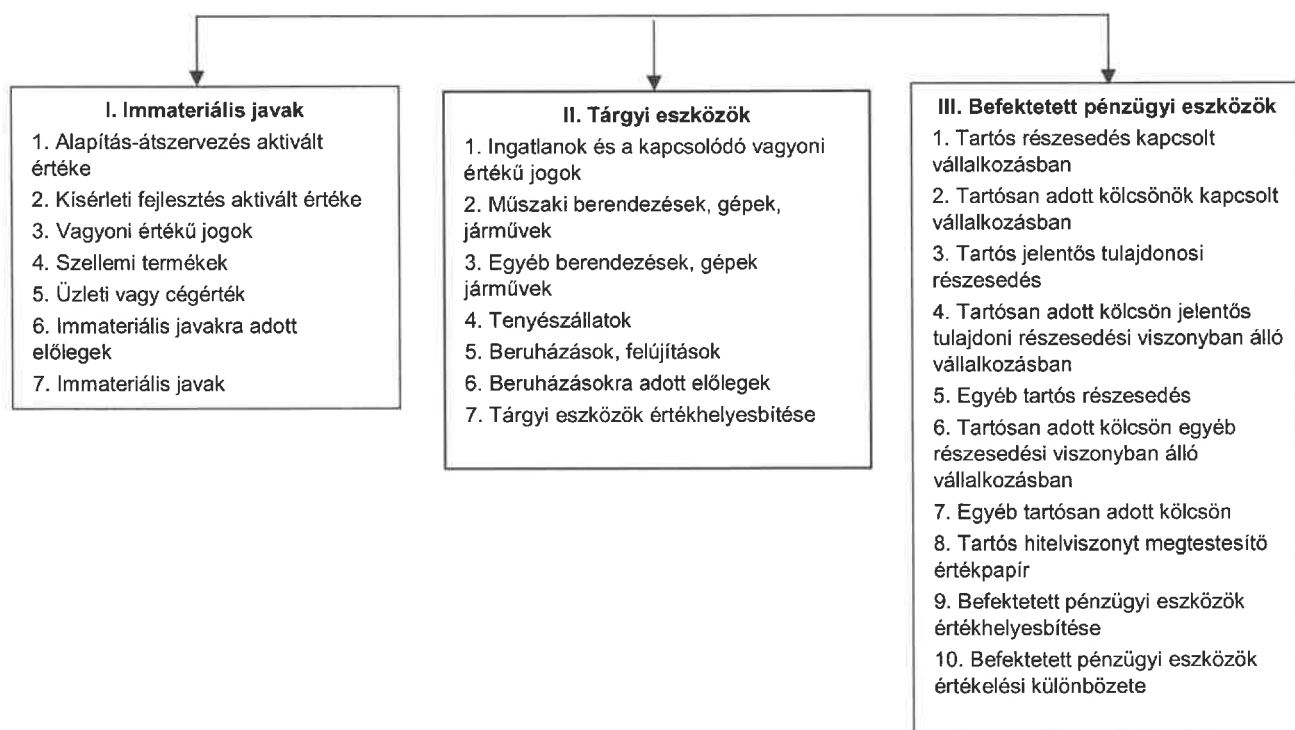
A Szt. 23. § (1) bekezdése értelmében a mérlegben eszközként kell kimutatni az Intézmények rendelkezésére, használatára bocsátott, az Intézmények működését szolgáló befektetett eszközöket és fogóeszközöket - a bérbe vett eszközök kivételével - függetlenül attól, hogy azok tulajdonjoga csak törvényben, szerződésben rögzített feltételek teljesítése után kerül át az Intézményekhez, továbbá az aktív időbeli elhatárolásokat.

Az eszközök között kell kimutatni a pénzügyi lízing keretében átvett eszközöket, továbbá a bérbe vett (a használatra átvett) eszközökön végzett beruházások, felújítások, valamint a koncessziós szerződés alapján beszerzett, megvalósított eszközök értékét is. (Szt. 23. § (3))

Az eszközöket rendeltetésük, használatuk alapján kell a befektetett eszközök vagy a forgóeszközök közé sorolni. (Szt. 23. § (4))

Amennyiben egy adott eszköz használata, rendeltetése a Szt. 23. § (4) bekezdés szerinti besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja vagy fordítva, akkor annak besorolását meg kell változtatni; az eszközt – legkésőbb a mérlegkészítés időszakában, a mérlegfordulónapra vonatkozóan – át kell sorolni a befektetett eszközök közül a forgóeszközök közé vagy fordítva, a forgóeszközök közül a befektetett eszközök közé.

Befektetett eszközök

Befektetett eszközként olyan eszközt szabad kimutatni, amelynek az a rendeltetése, hogy a tevékenységet, a működést tartósan, legalább egy éven túl szolgálja. (Szt. 24. § (1))

A befektetett eszközök közé az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket, a befektetett pénzügyi eszközöket kell besorolni. (Szt. 24. § (2))

4.1.1. Immateriális javak és tárgyi eszközök

Az immateriális javak között a mérlegben a nem anyagi eszközöket (a vagyoni értékű jogokat az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok kivételével, a szellemi terméket, az üzleti vagy cégértéket), továbbá az immateriális javakra adott előlegeket, valamint az immateriális javak értékhelyesbítését kell kimutatni. (Szt. 25. § (1))

Az immateriális javak között kimutatható az alapítás-átszervezés aktivált értéke és a kísérleti fejlesztés aktivált értéke is. (Szt. 25. § (2))

Alapítás-átszervezés aktivált értékeként a vállalkozási tevékenység indításával, megkezdésével, jelentős bővítésével, átalakításával, átszervezésével kapcsolatos – beruházásnak, felújításnak nem minősülő – a külső vállalkozók által számlázott, valamint a saját tevékenység során felmerült olyan – a Szt. 51. § szerinti – közvetlen önköltségbe tartozó költségeket lehet kimutatni, amelyek az alapítás-átszervezés befejezését követően a tevékenység során a bevételekben várhatóan megtérülnek. Ide tartoznak – többek között – a minőségbiztosítási rendszer bevezetésével kapcsolatos tevékenység költségei, valamint az ásványkincs-kutatási tevékenység során felmerült olyan költségek, amelyek a kapcsolódó beruházás, felújítás bekerülési értékében nem vehetők figyelembe, feltéve, hogy e költségek a kutatási tevékenység eredményeképpen kitermelt ásványkincs hasznosításából származó bevételekben várhatóan megtérülnek. (Szt. 25. § (3))

A kísérleti fejlesztés aktivált értékeként a jövőben hasznosítható, a kísérleti fejlesztés eredményének jövőbeni hasznosításakor az árbevételben megtérülő, a kísérleti fejlesztés eredménye érdekében felmerült olyan számlázott összeget és a saját tevékenység során felmerült – a Szt. 51. § szerinti – közvetlen önköltségbe tartozó költségeket lehet figyelembe venni, amelyek aktiválható termékben – szellemi termék, tárgyi eszköz, készlet – nem vehetők számításba, mivel a létrehozott termék piaci – várható piaci – árát meghaladják. A kísérleti fejlesztés állományba vett aktivált értéke nem haladhatja meg azt az összeget, ami várhatóan megtérül a kapcsolódó jövőbeni gazdasági haszonból a további fejlesztési költségek, a várható termelési költségek, illetve a termék értékesítése során közvetlenül felmerülő értékesítési költségek levonása után. (Szt. 25. § (4))

A kísérleti fejlesztés aktivált értékeként lehet kimutatni a megkezdett, de az üzleti év mérlegfordulónapjáig be nem fejezett kísérleti fejlesztés – a jövőben várhatóan megtérülő – közvetlen költségeit is. Ez esetben a kísérleti fejlesztés aktivált értéke nemcsak a kísérleti fejlesztés többletköltségeit foglalja magában, hanem azon termékek közvetlen költségeit is, amelyeket csak később, a kísérleti fejlesztés befejezésekor lehet a készletek, a tárgyi eszközök, a szellemi termékek között állományba venni a kísérleti fejlesztés aktivált értékének csökkentésével. Az alap- és alkalmazott kutatás költségei, valamint a kísérleti fejlesztés közvetett és általános költségei nem aktiválhatók. (Szt. 25. § (5))

Az immateriális javak között vagyoni értékű jogként azokat a megszerzett jogokat kell kimutatni, amelyek nem kapcsolódnak ingatlanhoz. Ilyenek különösen: a bérleti jog, a használati jog, a vagyonkezelői jog, a szellemi termékek felhasználási joga, a licencek, továbbá a koncessziós jog, a játékjog, valamint az ingatlanhoz nem kapcsolódó egyéb jogok. (Szt. 25. § (6))

Szellemi termékek közé sorolandók:

- a) az iparjogvédelemben részesülő alkotások (különösen: szabadalom, használati minta, formatervezési minta, know-how, védjegy, földrajzi árujelző, kereskedelmi név),
- b) a szerzői jogvédelemben részesülő szerzői művek és szomszédos jogok (különösen: szoftvertermékek, műszaki tervek),
- c) a jogvédelemben nem részesülő, de titkosságuk révén monopolizált szellemi javak,

függetlenül attól, hogy használatba vették-e azokat vagy sem. (Szt. 25. § (7))

Üzleti vagy cégértékként kell kimutatni a jövőbeni gazdasági haszon reményében teljesített – a Szt. 3. § (5) bekezdés 1. pontjában meghatározott – többletkifizetés összegét. (Szt. 25. § (8))

Az immateriális javakra adott előlegként kell kimutatni az ilyen címen a szállítónak átutalt (megfizetett, kiegyenlített) – a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeget. (Szt. 25. § (9))

A tárgyi eszközök között a mérlegben azokat a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett anyagi eszközöket (földterület, telek, telkesítés, erdő, ültetvény, épület, egyéb építmény, műszaki berendezés, gép, jármű, üzemi és üzleti felszerelés, egyéb berendezés, ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok), kell kimutatni, amelyek tartósan – közvetlenül vagy közvetett módon – szolgálják az Egyetem tevékenységét, továbbá az ezen eszközök beszerzésére (a beruházásokra) adott előlegeket és a beruházásokat, valamint a tárgyi eszközök értékhelyesbítését. (Szt. 26. § (1))

Az ingatlanok között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett földterületet és minden olyan anyagi eszközt, amelyet a földdel tartós kapcsolatban létesítettek. Az ingatlanok közé sorolandó: a földterület, a telek, a telkesítés, az épület, az épületrész, az egyéb építmény, az üzemkörön kívüli ingatlan, illetve ezek tulajdoni hányada, továbbá az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok, függetlenül attól, hogy azokat vásárolták vagy az Egyetem állította elő, illetve azok saját tulajdonú vagy bérelt ingatlanon valósultak meg. Az ingatlanok között kell kimutatni a bérbe vett ingatlanokon végzett és aktivált beruházást, felújítást is. (Szt. 26. § (2))

Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok különösen: a földhasználat, a haszonélvezet és használat, a bérleti jog, a szolgalmi jog, az ingatlanok rendeltetésszerű használatához kapcsolódó – jogszabályban nevesített – hozzájárulások, díjak (víziközmű-fejlesztési hozzájárulás, villamos energia hálózati csatlakozási díj, gázhálózati csatlakozási díj) megfizetése alapján szerzett használati jog, valamint az ingatlanhoz kapcsolódó egyéb jogok. (Szt. 26. § (3))

A műszaki berendezések, gépek, járművek között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett, az Intézmények tevékenységét közvetlenül szolgáló erőgépeket, erőművi berendezéseket, egyéb gépeket, berendezéseket, műszereket és szerszámokat, szállítóeszközöket, hírközlő berendezéseket, számítástechnikai eszközöket, a tevékenységi profilt meghatározó vasúti, közúti, vízi- és légiközlekedési eszközöket, valamint az itt felsorolt, bérbe vett eszközökön végzett és aktivált beruházást, felújítást. (Szt. 26. § (4))

Az egyéb berendezések, felszerelések, járművek közé tartoznak azok a rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett, a műszaki berendezések, gépek, járművek közé nem tartozó gépek, berendezések, felszerelések, járművek, amelyek az Intézmények tevékenységét közvetetten szolgálják. Ilyenek különösen: az egyéb üzemi (üzleti) gépek, berendezések, felszerelések, járművek, az irodai, igazgatási berendezések, felszerelések, az üzemkörön kívüli berendezések, felszerelések, járművek, valamint az itt felsorolt, bérbe vett eszközökön végzett és aktivált beruházás, felújítás. (Szt. 26. § (5))

A beruházások, felújítások között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba nem vett, üzembe nem helyezett, a Szt. 26. § (2)–(6) bekezdésben nevesített eszközök bekerülési értékét, továbbá a már használatba vett tárgyi eszközökön végzett bővítéssel, rendeltetésváltozással, átalakítással, élettartam-növeléssel, felújítással összefüggő munkák – még nem aktivált – bekerülési értékét. (Szt. 26. § (7))

Beruházásokra adott előlegként kell kimutatni a beruházási szállítónak, importbeszerzésnél az importálást végzőnek, az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jog eladójának ilyen címen átutalt (megfizetett, kiegyenlített) – a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeget. (Szt. 26. § (8))

Bekerülési érték:

- a Szt. 25. § (2)–(8) bekezdése szerint meghatározott immateriális jószág bekerülési értéke a Szt. 47-51. § szerinti érték, illetve ezen bekerülési értéknek a Szt. 52-53. § szerint elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéke, az immateriális javakra adott előlegek bekerülési értéke az átutalt (megfizetett, kiegyenlített) - a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti érték, (Szt. 63. § (1))
- a Szt. 26. § (2)–(7) bekezdése szerint meghatározott tárgyi eszköz és beruházás a Szt. 47-51. § szerinti bekerülési értéke a Szt. 52-53. § szerint elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel csökkentett, a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével növelt

könyv szerinti értéke, a beruházásokra adott előleg bekerülési értéke az átutalt (megfizetett, kiegyenlített) - a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéke, (Szt. 63. § (3))

- a Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a beruházási, a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.
- saját előállítású eszköz (termék) bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek, amelyek
 - az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során; valamint a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
 - az előállítással, valamint a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak,
 - az eszközre (termékre), valamint a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók

(együttesen: **közvetlen önköltség**). (Szt. 51. §. (1))

Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékének részét azok a költségek képezik, amelyek

- a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
- a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók

(együttesen: **közvetlen önköltség**). (Szt. 51. §. (2))

Az eszköz (termék) előállítása során felmerült költségként kell figyelembe venni:

- a közvetlen anyagköltséget,
- a közvetlen személyi juttatási költséget,
- a közvetlen személyi juttatási költségek járulékait, szociális hozzájárulási adót,
- az egyéb közvetlen költséget (szállítási és rakodási költség, közvetlen gépköltség, kamat költségek, egyéb kisegítő részlegek (üzemek) általános költségei).

Az előállítási költségek között kell elszámolni [és így a bekerülési (előállítási) érték részét képezi]:

- az idegen vállalkozó által megvalósított beruházáshoz a beruházó által biztosított (az idegen vállalkozó felé nem számlázott) vásárolt anyag bekerülési (beszerzési) értékét,
- a saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét,
- a vásárolt anyag, a saját előállítású termék tényleges beépítésekor, a szolgáltatásnyújtással egyidejűleg. (Szt. 51. §. (3))

Értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket – az eszközértékelés alapjául szolgáló – közvetlen önköltség nem tartalmazhat. (Szt. 51. §. (4))

Az egyes eszközök előállítási költségét dokumentálni, bizonylatolni kell.

A saját előállítású termék, nyújtott szolgáltatás közvetlen önköltségét az Önköltségszámítási Szabályzatban foglaltak szerint kell elvégezni.

Mérlegérték

A mérlegben az immateriális javakat és tárgyi eszközöket - a Szt. 60-62. §-ban foglaltak figyelembevételével - a Szt. 47-51. § szerinti bekerülési értéken kell értékelni, csökkentve azt a Szt. 52-56. § szerint alkalmazott leírásokkal, növelve azt a Szt. 57. § (2) bekezdés szerinti visszaírt összegével. (Szt. 57. § (1))

4.1.2. Befektetett pénzügyi eszközök

A befektetett pénzügyi eszközök között a mérlegben azokat az eszközöket (részesedés, értékpapír, adott kölcsön) kell kimutatni, amelyeket az Egyetem azzal a céllal fektetett be más vállalkozónál, adott át más vállalkozónak, hogy ott tartós jövedelemre (osztalékra, illetve kamatra) tegyen szert, vagy befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el. A kezelt vagyona szélő tartós követelést, valamint a befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítését szintén a befektetett pénzügyi eszközök között kell a mérlegben kimutatni. (Szt. 27. § (1))

Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban mérlegtételként a kapcsolt vállalkozásban lévő tulajdoni részesedést jelentő, tartósan befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget biztosító befektetéseket (részvényeket, üzletrészeket, egyéb társasági részesedéseket) kell kimutatni. (Szt. 27. § (2))

Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban mérlegtétel azokat a pénzkölcsönöket (ideértve a pénzügyi lízing miatti, a részletre, a halasztott fizetéssel történt értékesítés miatti követeléseket is), tartós bankbetéteket tartalmazza, amelyeknél – a Szt. 3. § (2) bekezdésének 7. pontja szerinti adóssal kötött szerződés szerint – a pénzformában kifejezett fizetési igények teljesítése, a betét megszüntetése a tárgyévét követő üzleti évben még nem esedékes.

- a) Tartós jelentős tulajdoni részesedés mérlegtétel az olyan, a Szt. 3. § (2) bekezdés 9. pontjában meghatározott mértékű tulajdoni részesedést jelentő befektetést tartalmazza, amely nem tartozik a Szt. 27. § (2) bekezdésben meghatározott részesedések közé.
- b) Tartósan adott kölcsön jelentős tulajdoni részesedési viszonyban álló vállalkozásban mérlegtétel a Szt. 3. § (2) bekezdés 9. pontjában meghatározott mértékű részesedési viszonyban lévő adóssal szembeni olyan pénzkölcsönt és tartós bankbetétet tartalmazza, amely nem tartozik a Szt. 27. § (3) bekezdésben meghatározott pénzkölcsönök és tartós bankbetétek közé. (Szt. 27. § (3))

Egyéb tartós részesedés mérlegtétel minden olyan tartós tulajdoni részesedést jelentő befektetést tartalmaz, amely nem tartozik a Szt. 27. § (2) és (3a) bekezdésben meghatározott részesedések közé. (Szt. 27. § (4))

Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban mérlegtétel tartalmazza az olyan egyéb részesedési viszonyban lévő adóssal szembeni pénzkölcsönt és tartós bankbetétet, amely nem tartozik a Szt. 27. § (3) és (3b) bekezdésben meghatározott pénzkölcsönök és tartós bankbetétek közé. (Szt. 27. § (5))

Egyéb tartósan adott kölcsönként kell kimutatni a nem részesedési viszonyban lévő adóssal szembeni pénzkölcsönt és tartós bankbetétet. (Szt. 27. § (6))

Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírként azokat a befektetési céllal beszerzett értékpapírokat kell kimutatni, amelyek lejáratá, beváltása a tárgyévét követő üzleti évben még nem esedékes, és az Egyetem azokat a tárgyévét követő üzleti évben nem szándékozik értékesíteni. (Szt. 27. § (7))

Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítéseként a részesedések – bekerülési értéket meghaladó – piaci értéke és bekerülési értéke közötti különbözet mutatható ki. (Szt. 27. § (8))

A kezelt vagyona szélő tartós követelést a vagyona rendelőnél tartósan adott kölcsönként kell kimutatni a mérlegben. (Szt. 27. § (9))

Bekerülési érték

Tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél, továbbá hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknál bekerülési érték a Szt. 47-50. § szerinti tételek, vagy csoportos nyilvántartás esetén a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott beszerzési ár. (Szt. 62. § (1))

Mérlegérték

A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetést - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - a Szt. 62. § (1) bekezdése szerinti bekerülési értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni. (Szt. 64. § (1))

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírt - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - a Szt. 62. § (1) bekezdése szerinti bekerülési értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni. (Szt. 64. § (2))

Forgóeszközök

A forgóeszközök csoportjába a mérlegben a készleteket, az Egyetem tevékenységét nem tartósan szolgáló követeléseket, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket, pénzeszközöket kell besorolni. (Szt. 28. § (1))

4.1.3. Készletek

A készletek a Szabályzat hatálya alá tartozók tevékenységét közvetlenül vagy közvetve szolgáló olyan eszközök,

- amelyeket a rendszeres (szokásos) üzleti tevékenység keretében értékesítési céllal szereztek be, és azok a beszerzés és az értékesítés között változatlan állapotban maradnak (árak, göngyölegek, közvetített szolgáltatások), bár értékük változhat,
- amelyek az értékesítést megelőzően a termelés, a feldolgozás valamely fázisában vannak [befejezetlen termelés (ideértve a befejezetlen, még ki nem számlázott szolgáltatást is), félkész termékek] vagy már feldolgozott, elkészült állapotban értékesítésre várnak (késztermékek),
- amelyeket az értékesítendő termékek előállítása vagy a szolgáltatások nyújtása során fognak felhasználni (anyagok). (Szt. 28. § (2))

A készletek között kell kimutatni továbbá

- használatba vételükig azokat az anyagi eszközöket (szerszám, műszer, berendezés, felszerelés, munkaruha, egyenruha, védőruha), amelyek az Egyetem tevékenységét legfeljebb egy évig szolgálják,
- azokat az eszközöket, amelyeket a befektetett eszközök közül - a Szt. 23. § (5) bekezdése szerint - átsoroltak,
- a használatba vétel időpontjától áruként azokat az értékesítési céllal beszerzett, előállított eszközöket, amelyeket az Intézmények az értékesítésig (az állományból történő kivonásig) átmenetileg használatba vettek,
- befejezetlen termelés, befejezetlen szolgáltatás, továbbá félkész vagy késztermék a kapcsolódó árbevétel elszámolásáig mutatható ki készletként. (Szt. 28. § (3))

A készletekre adott előlegként az anyag-, az áruszállítónak, a közvetített szolgáltatást nyújtónak, importbeszerzésnél az importálást végzőnek ilyen címen átutalt (megfizetett, kiegyenlített) – a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó – összeget kell kimutatni. (Szt. 28. § (4))

A mérlegben a készletek között kell kimutatni

- a vásárolt készleteket:
 - anyagok (alap-, segéd-, üzem- és fűtőanyag, alkatrészek, a Szt. 28. § (3) bekezdésének a) pontja szerinti eszközök),
 - áruk (kereskedelmi készletek, betétdíjas göngyölegek, a közvetített szolgáltatások),
 - készletre adott előlegek.
- saját termelésű készleteket:
 - befejezetlen termelés és a félkész termékek,
 - a késztermékek.

Bekerülési érték (Szt. 62. § (2)):

Vásárolt készletek (anyag, áru) bekerülési értéke a Szt. 47-50. § szerinti tételek, vagy a beszerzési értékek alapján számított átlagos (súlyozott) beszerzési ár, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott bekerülési érték.

Saját termelésű készletek (befejezetlen termelés, félkész és késztermék) előállítási értéke a Szt. 51. § szerinti közvetlen önköltség, vagy az átlagos (súlyozott) közvetlen önköltség, vagy a FIFO módszer szerint meghatározott közvetlen önköltség. A közvetlen önköltség utókalkulációval meghatározott vagy norma szerinti közvetlen önköltség lehet. A befejezetlen termelés norma szerinti közvetlen önköltsége a félkész termék, a késztermék norma szerinti közvetlen önköltségéből a készültségi fok alapján arányosítással is meghatározható.

Mérlegérték

A mérlegben a készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A vásárolt készletek értékelése a **FIFO módszer szerint** meghatározott beszerzési ár alkalmazásával történik.

Az Intézmények a vásárolt készleteket a vásárlással egyidejűleg kiadásba helyezi, készleteket nem tárol.

A mérlegben a saját termelésű készleteket bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

4.1.4. Követelések

Követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzürtékben kifejezett fizetési igények, amelyek az Egyetem által már teljesített, a másik fél által elfogadott, elismert termékértékesítéshez, szolgáltatás teljesítéséhez, hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés értékesítéséhez, kölcsönnyújtáshoz, előlegfizetéshez (beleértve az osztalékélelőleget is) kapcsolódnak, valamint a különféle egyéb követelések, ideértve a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket, a bíróság által jogerősen megítélt követeléseket is. (Szt. 29. § (1))

Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők) között kell kimutatni minden olyan, az Egyetem által teljesített - a vevő által elismert - termékértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó követelést, amely nem tartozik a Szt. 29. § (3)-(4) bekezdés szerinti követelések és a Szt. 27. § (3), (3b), (5)-(6) bekezdésében nevesített pénzkölcsönök közé. (Szt. 29. § (2))

Követelések kapcsolt vállalkozással szemben mérlegtétel azokat a Szt. 29. § (1) bekezdés szerinti követeléseket tartalmazza, amelyeknél az adós a Szt. 3. § (2) bekezdésének 7. pontja szerinti kapcsolt vállalkozás és a követelés nem tartozik a Szt. 27. § (3), (3b), (5)-(6) bekezdése szerinti pénzkölcsönök közé. (Szt. 29. § (3))

Követelések jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben mérlegtétel azokat a Szt. 29. § (1) bekezdés szerinti követeléseket tartalmazza, amelyeknél az adós vállalkozóban a Szt. 3. § (2) bekezdés 9. pontjában meghatározott mértékű tulajdoni részesedés áll fenn, és a követelés nem tartozik a Szt. 27. § (3), (3b), (3b), (5)-(6) bekezdése szerinti pénzkölcsönök közé. (Szt. 29. § (3a))

Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben mérlegtétel azokat a (Szt. 29. § (1) bekezdés szerinti követeléseket tartalmazza, amelyeknél a követelés egyéb részesedési viszonyban lévő adóssal szemben áll fenn, és a követelés nem tartozik a Szt. 27. § (3), (3b), (5)-(6) bekezdése szerinti pénzkölcsönök közé. (Szt. 29. § (4))

Váltókövetelések között csak a nem részesedési viszonyban lévő adóssal szembeni váltóköveteléseket szabad kimutatni. (Szt. 29. § (5))

Egyéb követelésként kell kimutatni a munkavállalói tartozást, a visszatérítendő adót, az igényelt, de még nem teljesített támogatást, továbbá a Szt. 77. § (7) bekezdése szerinti utólag kapott engedmény miatti követelés összegét is. (Szt. 29. § (6))

Egyéb követelésként kell kimutatni - a nem részesedési viszonyban lévő vállalkozások között létrejött - valódi penziós és óvadéki repóügylet esetén a határidős viszonteladási kötelezettség mellett vásárolt eszköz kifizetett vételárát, illetve a határidős visszavásárlási kötelezettség mellett eladott eszköz kifizetett visszavásárlási árát, az értékpapír-kölcsönügylet során a kölcsönbeadott értékpapír kölcsönszerződés szerinti értékében fennálló követelést, továbbá a származékos ügyletek esetén a fizetett letétek, pénzügyi biztosítékok, árkülönbözetek összegét, amíg az ügylet le nem zárul. (Szt. 29. § (7))

A Szt. 29. § (6) és (7) bekezdésben foglaltakon túlmenően az egyéb követelés mérlegtételként kell kimutatni továbbá a nem részesedési viszonyban lévő adóssal szembeni a Szt. 29. § (1) bekezdése szerinti valamennyi követelést - a Szt. 29. § (2) és az (5) bekezdésben foglaltak kivételével -, ideértve a tartósan adott kölcsönből a mérlegfordulónapot követő egy éven belül esedékes részleteket, a vásárolt követeléseket, a térítés nélkül és egyéb címen átvett követeléseket, a peresített követelésekből - a Szt. 77. § (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti követelések kivételével - a bíróság által az üzleti év mérlegfordulónapjáig jogerősen megítélt követeléseket is. (Szt. 29. § (8))

A követelések között kell a mérlegben önálló tételként kimutatni származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete címén a pénzügyi instrumentumok a Szt. 59/A-59/F. §-ok szerinti valós értéken történő értékelése esetén a le nem zárt kereskedési, illetve fedezeti célú származékos ügyletek pozitív valós értékét (jövőben várható - nyereségjellegű - eredményét). (Szt. 29. § (9))

Bekerülési érték

Az adott előlegek bekerülési értéke az átutalt vagy megfizetett - előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó - összeg.

A követelések bekerülési értékét az Egyetem forintban, a devizában jelentkező követeléseket pedig devizában és forintban tartja nyilván.

Mérlegérték

A mérlegben a követeléseket - a Szt. 60-62. §-ban foglaltak figyelembevételével - a Szt. 47-51. § szerinti bekerülési értéken kell értékelni, csökkentve azt a Szt. 52-56. § szerint alkalmazott leírásokkal, növelve azt a Szt. 57. § (2) bekezdés szerinti visszaírás összegével. (Szt. 57. § (1))

Elfogadottnak minősül a követelés, ha az egyeztető levélre a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik. **Elismert** a követelés, ha a mérleg fordulónapját követően, de a mérlegkészítés időpontját megelőzően a pénzügyi teljesítés megtörtént. Amennyiben a másik szerződő fél részben vagy egészben nem ismeri el a követelést, úgy az el nem fogadott összeg a mérlegbe nem vehető fel.

A vevő (adós) minősítése során vizsgálni szükséges:

- a) a fizetőképességet, likviditási helyzetet és annak tartósságát,
- b) a vonatkozó szerződés alapján van-e lehetőség a garancia érvényesítésére,
- c) csődeljárást, felszámolási eljárást indítottak-e vele szemben, ha igen, akkor a követelés

milyen mértékű kielégítésére lehet számítani.

Behajthatatlannak az a követelés minősíthető (Szt. 3. § (4) 10.):

- amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság – nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján – vélelmezhető);
- amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet;
- a mindenkori költségvetési törvényben meghatározott kisösszegű követelés tekintetében, amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása "igazoltan" nem járt eredménnyel;
- amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet;
- amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

Behajthatatlan követelés leírása esetén a behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül a követelés elengedésének. Behajthatatlan követelést a könyvviteli mérlegben nem lehet kimutatni.

A követelések elévüléséről a Ptk. 66:22. §-a, az elévülés megszakításáról a 6:25. § rendelkezik.

A kintlévőségek behajtásának hatékony alkalmazását a Követeléskezelési Szabályzat tartalmazza.

4.1.5. Értékpapírok

A forgóeszközök között értékpapírként a forgatási célból, átmeneti, nem tartós befektetésként vásárolt, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat, illetve tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket kell kimutatni. (Szt. 30. § (1))

Részesedés kapcsolt vállalkozásban mérlegtételnél a Szt. 3. § (2) bekezdés 7. pontja szerinti vállalkozásban lévő tulajdoni részesedést jelentő, forgatási célból, általában árfolyamnyereség elérése érdekében vásárolt befektetéseket (részvényeket, üzletrészeket, egyéb társasági részesedéseket) kell kimutatni. (Szt. 30. § (2))

Jelentős tulajdoni részesedés mérlegtétel az olyan, a Szt. 3. § (2) bekezdés 9. pontjában meghatározott mértékű tulajdoni részesedést jelentő, forgatási célból, különösen árfolyamnyereség elérése érdekében vásárolt befektetést tartalmazza, amely nem tartozik a Szt. 30. § (2) bekezdésben meghatározott részesedések közé. (Szt. 30. § (2))

Egyéb részesedés minden olyan tulajdoni részesedést jelentő, forgatási célból vásárolt befektetés, amely nem tartozik a Szt. 30. § (2) és a (2a) bekezdés szerinti részesedések közé. (Szt. 30. § (3))

Saját részvények, saját üzletrészek az Egyetem által visszavásárolt (megszerzett) tulajdoni részesedést jelentő saját befektetések. A visszavásárolt tulajdoni részesedést jelentő saját befektetések között kell kimutatni az Egyetem által ellenérték (visszaváltási érték) fejében megszerzett visszaváltható részvényeket is a megszerzéstől az alaptőke kötelező leszállításának cégbírósági bejegyzéséig. (Szt. 30. § (4))

A forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok között azokat az értékpapírokat kell kimutatni, amelyeket forgatási célból, kamatbevétel, illetve árfolyamnyereség elérése érdekében szereztek be, továbbá azokat, amelyek a tárgyévet követő üzleti évben lejárnak. (Szt. 30. § (5))

E törvény alkalmazásában a saját részvényekkel, saját üzletrészekkel esik egy tekintet alá a visszavásárolt (megszerzett) szövetkezeti részesedés (ideértve az átalakított befektetői részjegyet is). A visszavásárolt (megszerzett) szövetkezeti részesedésre e törvény saját részvényre, saját üzletrészre vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. (Szt. 30. § (6))

Bekerülési érték

A mérlegben a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt a bekerülési értéken lehet kimutatni csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket és a felhalmozott kamatot megfizeti.

A forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési értéke a beszerzéshez kapcsolódóan fizetett (elszámolt) bizományi díj, a vásárolt vételi opció díja nélkül is meghatározható. (Szt. 61. § (2))

Mérlegérték

A hitelviszonyt megtestesítő, rövid lejáratú (éven belüli, illetve egyéves lejáratú) értékpapír beszerzési értéken (a vételár részét képező kamattal csökkentett vételáron) értékelhető mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket (és a felhalmozott kamatot) megfizeti. (Szt. 61. § (1))

4.1.6. Pénzeszközök

A pénzeszközök a készpénzt, az elektronikus pénzt és a csekkeket, továbbá a bankbetéteket foglalják magukban. (Szt. 31. §)

Bekerülési érték

Forint pénzeszközök esetén: a mérlegben a mérleg fordulónapján a pénztárba befizetett, a pénzforgalmi számlához kapcsolódó számlakivonaton jóváírt forintösszeg.

Valutakészleteknél, devizakészleteknél bekerülési érték a beszerzési árfolyamon számított forintérték, vagy az átlagos (súlyozott) beszerzési árfolyamon, vagy a FIFO módszer szerinti árfolyamon számított forintérték. (Szt. 62. § (4))

Valutakészletek, devizakészletek könyv szerinti értéke az előző bekezdésben meghatározott bekerülési érték, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével. (Szt. 62. § (5))

Mérlegérték

A mérlegben a pénzeszközöket a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a pénzforgalmi számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

4.1.7. Aktív időbeli elhatárolások

Aktív időbeli elhatárolásként - elkülönítetten - kell a mérlegben kimutatni az üzleti év mérlegének fordulónapja előtt felmerült, elszámolt olyan összegeket, amelyek költségként, ráfordításként (ideértve a halasztott ráfordításokat is) csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el, valamint az olyan járó árbevétel, kamat- és egyéb bevételeket, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra számolandók el, továbbá a Szt. 68. § (1) bekezdése szerinti különbözetből az eredményt csökkentő tételként még el nem számolt összeget. (Szt. 32. § (1))

Aktív időbeli elhatárolásként kell a mérlegben kimutatni a (kamatbevételekkel szemben elszámolt) névérték alatt kibocsátott, a névérték alatt vásárolt diszkont - hitelviszonyt megtestesítő, befektetett

vagy forgóeszközként kimutatott - értékpapírok névértéke és kibocsátási értéke (vételára) közötti különbözet adott üzleti évre, időarányosan járó összegét mindaddig, amíg ezen értékpapírokat nem értékesítik, nem váltják be, a könyvekből nem vezetik ki. (Szt. 32. § (2))

Aktív időbeli elhatárolásként lehet a mérlegben kimutatni - a Számviteli Politikában rögzített - a befektetett pénzügyi eszközök közé sorolt, névérték alatt beszerzett - hitelviszonyt megtestesítő, a valós értéken történő értékelés alá nem vont - kamatozó értékpapír névértéke és beszerzési értéke közötti - nyereségjellegű - különbözetből a beszerzéstől az üzleti év mérlegfordulónapjáig terjedő időszakra időarányosan jutó (a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben elszámolt) összeget. Az elhatárolást ezen értékpapír értékesítésekor, beváltásakor, továbbá a könyvekből - egyéb jogcímen - történő kivezetése esetén kell megszüntetni, valamint akkor és olyan összegben, ha és amilyen összegben az időbelileg elhatárolt különbözet realizálása bizonytalan. (Szt. 32. § (3))

Amennyiben a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés beszerzéséhez kapcsolódóan fizetett (elszámolt), a beszerzési értékben a Szt. 61. § (2) bekezdése szerint figyelembe nem vett bizományi díj, vásárolt vételi opció díja jelentős összegű és az az értékpapír beváltásakor, az értékpapír, a befektetés értékesítésekor várhatóan megtérül, annak összegét időbelileg el lehet határolni. (Szt. 32. § (4))

Aktív időbeli elhatárolásként kell kimutatni:

- a) a származékos ügyletek bekerülési (beszerzési) értékét, azaz az ügylet kötése érdekében felmerült költségek (ügynöki díjak, jutalékok, opciós díjak) összegét az ügylet zárásáig;
- b) a fedezeti vagy nem fedezeti célú kamat swap ügyletek esetében az utolsó kamatfixálás időpontja és a fordulónap közötti időszakra az ügyletre járó kamatkülönbözetet az adott kamatperiódussal kapcsolatos elszámolásig;
- c) a piaci érték (valós érték) fedezeti ügyletek fordulónapi valós értéke vagy belső értéke alapján az a)-b) és e) pont, valamint a Szt. 44. § (5) bekezdés a)-b) és e) pontja szerint kimutatott elhatárolások együttes összegének figyelembevételével fennálló nyereségjellegű összegből a hatékony részt, jellegétől függően az egyéb kapott (járó) kamatokkal és kamatjellegű bevételekkel, vagy a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben. Az így kimutatott aktív időbeli elhatárolást jellegétől függően az egyéb kapott (járó) kamatokkal és kamatjellegű bevételekkel, vagy a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben kell megszüntetni, amennyiben az előző fordulónaphoz képest a nyereségjellegű összeg csökkent, vagy ha egy adott fordulónapon az ügylettel kapcsolatban a Szt. 44. § (5) bekezdés c) pontja szerinti elhatárolás kimutatásának van helye, illetve ha az ügyletet lezárják, vagy ha a fedezeti elszámolást meg kell szüntetni;
- d) cash-flow fedezeti ügylet esetén, ha a fedezeti ügylet előbb lezárul, mint a fedezett ügylet, a fedezeti ügylet realizált veszteségéből a hatékony részt a fedezett ügylet bekövetkezéséig. Az így kimutatott aktív időbeli elhatárolást a Szt. 47. § (11) bekezdésének figyelembevételével kell megszüntetni;
- e) előrejelzett ügylet vagy biztos elkötelezettség cash-flow fedezeti ügylete esetén, ha a fedezeti ügylet lejáratát a pénzügyi teljesítéshez igazodik, és ezért a fedezeti ügylet lejáratát későbbi, mint a fedezett ügylet bekövetkezésének időpontja, a fedezeti ügyletnek a fedezett ügylet bekövetkezésének időpontjában fennálló, nem realizált nyereségéből a hatékony részt az ügylet zárásáig, jellegétől függően az egyéb kapott (járó) kamatokkal és kamatjellegű bevételekkel vagy a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben. (Szt. 32. § (5))

Aktív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a kötelezettséggel szemben a Szt. 47. § (11) bekezdés alkalmazása esetén a kötelezettség visszafizetendő összege és bekerülési értéke közötti különbözetet, ha a visszafizetendő összeg a nagyobb. Az így kimutatott aktív időbeli elhatárolást a kötelezettség kivezetésekor, a kivezetett könyv szerinti értékkel arányos összegben kell megszüntetni a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben. (Szt. 32. § (6))

Aktív időbeli elhatárolásként lehet kimutatni a hitel, a kölcsön felvételéhez közvetlenül kapcsolódóan felmerült költségeket, beleértve a hitel, a kölcsön feltételeként előírt bankgarancia vagy hitelvizsgálat díját, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díjat és folyósítási jutalékot, amennyiben azokat nem

a Szt. 47. § (4) bekezdés a) pontja szerint számolják el. A hitelfelvételhez kapcsolódó költségek elhatárolt összegét a hitel, a kölcsön futamideje alatt időarányosan, de legkésőbb a hitel, a kölcsön teljes összegének visszafizetésekor kell megszüntetni. (Szt. 32. § (7))

Aktív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a szerződés elszámolási egysége - általános forgalmi adót nem tartalmazó - teljes szerződéses ellenértékének mérlegfordulónapi teljesítési fok arányában számított összege azon részét, amely meghaladja a szerződés elszámolási egységével kapcsolatban az előző üzleti év(ek)ben és a tárgyévben együttesen - a Szt. 72. § (2)-(4a) bekezdés és Szt. 73. § alapján - elszámolt nettó árbevételt. (Szt. 32. § (8))

Az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként kell kimutatni az ellentételezés nélküli tartozásátvállalás során - a tartozásátvállalás beszámolási időszakában - a véglegesen átvállalt és pénzügyileg nem rendezett kötelezettség egyéb ráfordításként elszámolt megállapodás szerinti összegét. Az elhatárolást az átvállalt kötelezettségnek a megállapodás szerinti pénzügyi rendezésekor, a teljesítésnek megfelelően kell az egyéb ráfordításokkal szemben megszüntetni. (Szt. 33. § (1))

Az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként elszámolható a devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett, külföldi pénzürtékre szóló - beruházáshoz (a beruházással megvalósuló tárgyi eszközökhöz), vagyoni értékű joghoz, továbbá a forgóeszközökhöz kapcsolódó - hiteltartozások, devizakötvény-kibocsátásból származó - beruházáshoz (a beruházással megvalósuló tárgyi eszközökhöz), vagyoni értékű joghoz kapcsolódó - tartozások esetén a tárgyévben, a mérlegfordulónapi értékelésből adódóan - a Szt. 60. § (2) bekezdésében foglaltakból következően - keletkezett és a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai között elszámolt - árfolyamnyereséggel nem ellentételezett - árfolyamveszteség teljes összege a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak a csökkentésével (nem realizált árfolyamveszteség). A hiteltartozások, devizakötvény-kibocsátásból származó tartozások törlesztésekor - az előző időszakokban elhatárolt halmozott összegből - a törlesztőrészletre jutó - halasztott ráfordításként kimutatott - nem realizált veszteséget meg kell szüntetni, a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításainak a növelésével (realizált árfolyamveszteség). (Szt. 33. § (2))

A Szt. 33. § (2) bekezdés szerint halasztott ráfordításként kimutatott árfolyamveszteséget - a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításakénti elszámolással - meg kell szüntetni, ha a külföldi pénzürtékre szóló hiteltartozást, a devizakötvény-kibocsátásból származó tartozást teljes összegében visszafizették, illetve - tárgyi eszköz, vagyoni értékű jog finanszírozása esetén - ha a devizahittel, a devizakötvény-kibocsátással finanszírozott tárgyi eszközt, vagyoni értékű jogot értékesítették, vagy más jogcímen az állományból kiveztették. Nem minősül a tartozás visszafizetésének, ha a még fennálló tartozás pénznemét (devizanemét) szerződésmódosítás keretében megváltoztatják. (Szt. 33. § (3))

A Szt. 33. § (2) bekezdés szerinti halasztott ráfordításként kimutatott árfolyamveszteséget - a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításakénti elszámolással - csökkenteni kell az érintett devizakötelezettség után az egyes üzleti évekre elszámolt árfolyamnyereségnek megfelelő összeggel is. (Szt. 33. § (4))

Aktív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a kölcsönbeadott értékpapír könyv szerinti értékének a - felhalmozott kamattal csökkentett - kölcsönszerződés szerinti értékét meghaladó összegét (veszteségét). Az időbeli elhatárolást akkor kell megszüntetni, amikor a kölcsönbevevő által visszaszolgáltatót értékpapír eladásra, beváltásra, illetve egyéb ügylet keretében az állományból véglegesen kivezetésre kerül, vagy a kölcsönbevevő megtéríti annak piaci értékét, mert az értékpapír nem kerül visszaszolgáltatásra. (Szt. 33. § (5))

Az aktív időbeli elhatárolások között halasztott ráfordításként ki lehet mutatni a jogszabályi rendelkezés alapján az üzemeltetőnek térítés nélkül, véglegesen átadott eszköz (beruházás) nyilvántartás szerinti értékét. A térítés nélkül átadott eszköz (beruházás) időbelileg elhatárolt nyilvántartás szerinti értékét - az átadáskor meghatározott módon és időtartamon belül - kell az egyéb ráfordításokkal szemben megszüntetni. (Szt. 33. § (6))

Aktív időbeli elhatárolásként lehet kimutatni a Szt. 77. § (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdés b) pontja szerinti, jogszabályi előíráson, szerződésen, megállapodáson alapuló támogatások várható,

még el nem számolt összegét az egyéb bevételekkel szemben, amennyiben az Egyetem bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni. Az aktív időbeli elhatárolást a kapott támogatás Szt. 77. § (2) bekezdés d) pontja és (3) bekezdés b) pontja szerinti elszámolásakor, illetve a támogatás megghiúsulásakor kell megszüntetni. (Szt. 33. § (7))

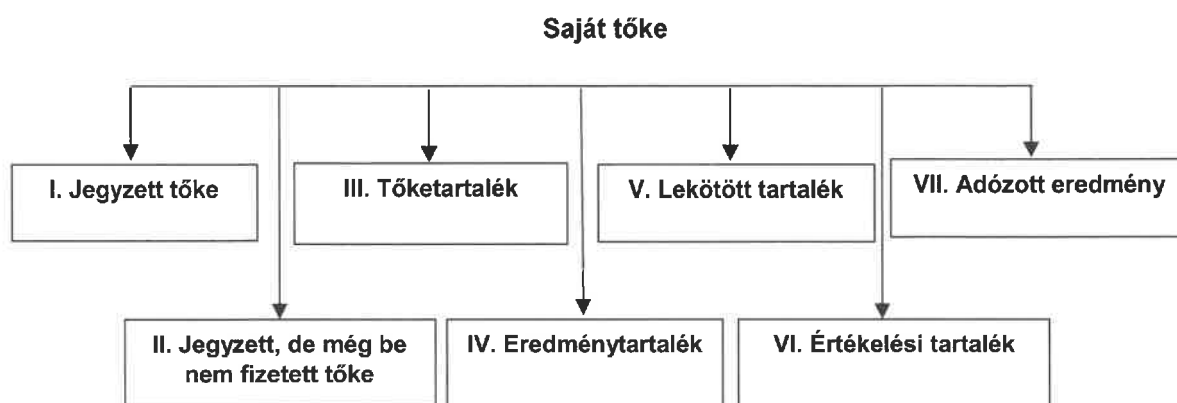
Mérlegérték

Az aktív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

4.2. Források

A mérlegben forrásként a saját tőkét, a céltartalékokat, a kötelezettségeket és a passzív időbeli elhatárolásokat kell szerepeltetni. (Szt. 34. §)

4.2.1. Saját tőke

Saját tőkeként a mérlegben csak olyan tőkerészt szabad kimutatni, amelyet a tulajdonos (a tag) bocsátott az Egyetem rendelkezésére, vagy amelyet a tulajdonos (a tag) a Szt. 36. §-ban foglaltakon túlmenően az adózott eredményből hagyott az Egyetemnek. A saját tőke részeként kell kimutatni az értékhelyesbítés értékelési tartalékát és a valós értékelés értékelési tartalékát is. (Szt. 35. § (1))

A saját tőke a - jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett - jegyzett tőkéből, a tőketartalékból, az eredménytartalékból, a lekötött tartalékból, az értékelési tartalékból és a tárgyév adózott eredményéből tevődik össze. (Szt. 35. § (2))

A jegyzett tőke a létesítő okiratban meghatározott, a tulajdonosok (a tagok) által tartósan rendelkezésre bocsátott - ténylegesen átadott - tőke. (Szt. 35. § (5))

Jegyzett tőkén (alaptőkén, törzstőkén) felüli vagyoni fedezet alatt - eltérő rendelkezés hiányában - a jegyzett tőkével, a lekötött tartalékkal, továbbá a pozitív értékelési tartalékkal csökkentett saját tőke összegét kell érteni. (Szt. 35. § (7))

Jegyzett, de még be nem fizetett tőkeként kell kimutatni alapításkor, illetve a jegyzett tőke emelésekor a Szt. 35. § (5) bekezdés szerint a cégbíróságon bejegyzett tőkének a tulajdonosok (a tagok) által még be nem fizetett, nem pénzbeli hozzájárulás esetén a társaság rendelkezésére még nem bocsátott összegét, ha a bejegyzés utáni befizetést, rendelkezésre bocsátást jogszabályi felhatalmazás alapján a létesítő okirat, illetve annak módosítása megengedi. (Szt. 35. § (8))

A tőketartalék növekedését és csökkenését a Szt. 36. § (1) és (2) bekezdései, az eredménytartalék növekedését és csökkenését a Szt. 37. § (1) és (2) bekezdései szerint kell kimutatni.

A lekötött tartalék a tőketartalékból, illetve az eredménytartalékból lekötött összegeket és a kapott pótbefizetés összegét foglalja magában. (Szt. 38. § (1))

Értékelési tartalékként a Szt. 39. § (1) bekezdésében felsoroltakat kell kimutatni.

A saját tőke elemeit a számviteli bizonylatok, vagy más okiratok tartalma szerint kell minősíteni, értékelni.

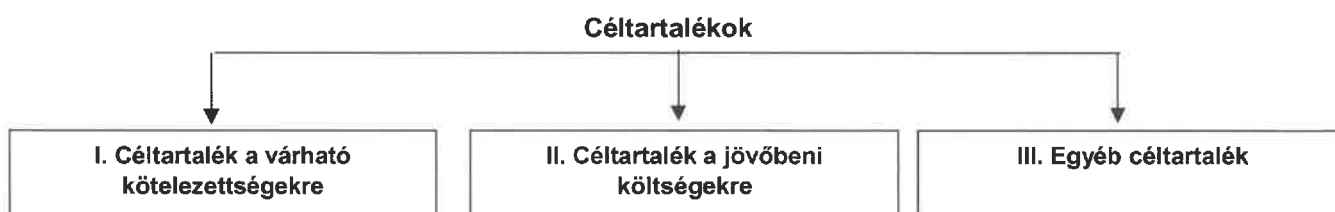
Speciális szabályok a 2020. augusztus 1-jei fenntartóváltásra tekintettel:

- a) Az Nftv. 117/C. § (4a) bekezdése értelmében az Nftv. 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény fenntartóváltás napját megelőző fordulónappal az államháztartási számviteli szabályok szerinti záró beszámolót készít azzal, hogy a záró beszámolót megalapozó könyvviteli zárlat során az aktív és a passzív időbeli elhatárolásokat nem kell kivezetni. Az általános és kizárólagos jogutód felsőoktatási intézmény a fenntartóváltás napján nyitó mérleget köteles készíteni, amelybe az Nftv. 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény záró beszámolója mérlegében kimutatott vagyoni elemeket azok jellegének, és a záró beszámoló mérlegében bemutatott könyv szerinti értékének megfelelően veszi fel azzal, hogy a saját tőkén belül a nemzeti vagyon induláskori értéke jegyzett tőkeként, a nemzeti vagyon változásai és az egyéb eszközök induláskori értéke és változásai tőketartalékként, a mérleg szerinti eredmény és a felhalmozott eredmény eredménytartalékként veendő fel a nyitómérlegbe.
- b) Az Nftv. 117/C. § (4b) bekezdése értelmében az Nftv. 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény a fenntartóváltáshoz kapcsolódóan ingyenes vagyonjuttatásként kapott eszközöket - ide nem értve az Nftv. 117/C. § (4c) bekezdésben foglalt pénzeszközöket - nyilvántartási értéken, mint bekerülési értéken a tőketartalékkal szemben köteles a könyveibe felvenni. Azon eszközöknél, amelyekhez a jogelődnél részben vagy egészben halasztott bevétel kapcsolódott, az ingyenes vagyonjuttatásként történő átvételt a jogelőd könyveiben halasztott bevételként megjelenő összeg erejéig a tőketartalék helyett a halasztott bevételekkel szemben kell elszámolni.
- c) Az Nftv. 117/C. § (4c) bekezdése értelmében az Nftv. 117/C. § (1) bekezdés szerinti fenntartóváltással érintett felsőoktatási intézmény a fenntartóváltáshoz kapcsolódóan a jogelőd felsőoktatási intézmény által az állami fenntartó útján a jogutód felsőoktatási intézmény részére átadott pénzeszközt az eredménytartalékkal szemben köteles a könyveibe felvenni.

Mérlegérték

A saját tőkébe tartozó forrásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

4.2.2. Céltartalékok

Az adózás előtti eredmény terhére céltartalékot kell képezni - a szükséges mértékben - azokra a múltbeli, illetve a folyamatban lévő ügyletekből, szerződésekből származó, harmadik felekkel szembeni fizetési kötelezettségekre [ideértve különösen a jogszabályban meghatározott garanciális kötelezettséget, a függő kötelezettséget, a biztos (jövőbeni) kötelezettséget, a korengedményes nyugdíj, illetve a helyébe lépő korhatár előtti ellátás, a végkielégítés miatti fizetési kötelezettséget, a környezetvédelmi kötelezettséget, valamint a megkötött szerződésből vagy annak elszámolási egységéből várható veszteséget], amelyek a mérlegfordulónapon valószínű vagy bizonyos, hogy fennállnak, de összegük vagy esedékességük időpontja még bizonytalan, és azokra az Egyetem a szükséges fedezetet más módon nem biztosította. (Szt. 41. § (1))

Az adózás előtti eredmény terhére - a valós eredmény megállapítása érdekében a szükséges mértékben - céltartalék képezhető az olyan várható, jelentős és időszakonként ismétlődő jövőbeni költségekre (különösen a fenntartási, az átszervezési költségekre, a környezetvédelemmel kapcsolatos költségekre), amelyekről a mérlegfordulónapon feltételezhető vagy bizonyos, hogy a

jövőben felmerülnek, de összegük vagy felmerülésük időpontja még bizonytalan és nem sorolhatók a passzív időbeli elhatárolások közé. (Szt. 41. § (2))

A Szt. 41. § (2) bekezdés szerinti céltartalék a szokásos üzleti tevékenység rendszeresen és folyamatosan felmerülő költségeire nem képezhető. (Szt. 41. § (3))

Ha az Egyetem a devizaszámlán meglévő devizakészlettel nem fedezett, külföldi pénzürtékre szóló - beruházáshoz (beruházással megvalósuló tárgyi eszközökhöz), vagyoni értékű joghoz, továbbá a forgóeszközökhöz kapcsolódó - hiteltartozások, továbbá devizakötvény kibocsátásából származó - beruházáshoz (beruházással megvalósuló tárgyi eszközökhöz), vagyoni értékű joghoz kapcsolódó - tartozások nem realizált árfolyamveszteségét a Szt. 33. § (2) bekezdése szerint halasztott ráfordításként mutatta ki, az üzleti év végén az így elhatárolt halmozott összegnek a beruházás, vagyoni értékű jog aktiválásától, egyéb esetben a hitel folyósításától eltelt időtartam és a hitel figyelembe vehető futamideje arányában számított hányadának megfelelő összegű céltartalékot kell kimutatnia. Amennyiben az előző üzleti év végéig ilyen címen képzett céltartalék ennél kevesebb, illetve több, a különbözettel a tárgyévben kell a céltartalékot növelni az egyéb ráfordításokkal szemben, illetve csökkenteni az egyéb bevételekkel szemben. A számításnál figyelembe vett futamidő nem lehet hosszabb, mint a hitel futamideje, illetve - tárgyi eszköz, vagyoni értékű jog finanszírozása esetén - mint a hitellel finanszírozott tárgyi eszköz, vagyoni értékű jog várható - amortizációnál figyelembe vett - élettartama, ha a hitel futamideje hosszabb. (Szt. 41. § (4))

Ha a halasztott ráfordításként kimutatott árfolyamveszteséget a Szt. 33. § (3) bekezdése szerint meg kell szüntetni, akkor a (4) bekezdés szerint képzett céltartalék is megszüntetendő. (Szt. 41. § (5))

A Szt. 5-6. § szerint kormányrendelettel szabályozott gazdálkodói körben a kormányrendelet - a sajátosságok figyelembevételével - a Szt. 41. § (1)-(3) bekezdésben foglaltaktól eltérően is szabályozhatja a céltartalék képzését és annak felhasználását, illetve további céltartalék, egyéb tartalék képzését írhatja elő. (Szt. 41. § (6))

Külön törvény, illetve kormányrendelet további egyéb céltartalék-képzési kötelezettséget, illetve lehetőséget is előírhat. Ez esetben a céltartalék képzésének és felhasználásának elszámolása során a külön törvényben, illetve kormányrendeletben meghatározottak szerint kell eljárni. (Szt. 41. § (7))

A képzett céltartalék, illetve annak felhasználása összegét a kiegészítő mellékletben jogcímek szerinti részletezésben be kell mutatni. Ha az egyes jogcímek szerint képzett céltartalék összege az előző évi összegtől lényegesen eltér, akkor azt a kiegészítő mellékletben indokolni kell. (Szt. 41. § (8))

A Szt. 41. § (1), illetve (2) bekezdés szerinti céltartalék képzése során a mérlegfordulónapon fennálló kötelezettségeket, illetve várható költségeket akkor is figyelembe kell, illetve lehet venni, ha azok csak a mérlegfordulónap és a mérlegkészítés időpontja között válnak ismertté. (Szt. 41. § (9))

Az Egyetem a Szt. kötelező előírásain túlmenően nem képez céltartalékot.

Mérlegérték

A céltartalékokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

4.2.3. Kötelezettségek

Kötelezettségek azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzértékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, a hitelező, a kölcsönt nyújtó által már teljesített, az Egyetem által elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz, pénznyújtáshoz, valamint az állami vagy önkormányzati vagyron részét képező eszközök - törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján történő - kezelésbevételéhez kapcsolódnak. A kötelezettségek lehetnek hátrasoroltak, hosszú és rövid lejáratúak. (Sztv. 42. § (1))

Hosszú lejáratú kötelezettség - a hitelezővel kötött szerződés szerint - az egy üzleti évnél hosszabb lejáratra kapott kölcsön (ideértve a kötvénykibocsátást is) és hitel, a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztések levonásával, továbbá az egyéb hosszú lejáratú kötelezettség. (Sztv. 42. § (2))

Rövid lejáratú kötelezettség az egy üzleti évet meg nem haladó lejáratra kapott kölcsön, hitel, ideértve a hosszú lejáratú kötelezettségekből a mérleg fordulónapját követő egy üzleti éven belül esedékes törlesztéseket is (ez utóbbiak összegét a kiegészítő mellékletben részletezni kell). A rövid lejáratú kötelezettségek közé tartozik általában a vevőtől kapott előleg, az áruszállításból és szolgáltatás teljesítésből származó kötelezettség, a váltótartozás, a fizetendő osztalék, részesedés, kamatozó részvény utáni kamat, valamint az egyéb rövid lejáratú kötelezettség. (Sztv. 42. § (3))

Hátrasorolt kötelezettségként kell kimutatni minden olyan kapott kölcsönt, amelyet ténylegesen az

Egyetem rendelkezésére bocsátottak, és a vonatkozó szerződés tartalmazza a kölcsönt nyújtó fél egyetértését arra vonatkozóan, hogy az általa nyújtott kölcsön bevonható az Egyetem adóssága rendezésébe, valamint a kölcsönt nyújtó követelése a törlesztések sorrendjében a tulajdonosok előtti legutolsó helyen áll, azt az Egyetem felszámolása vagy csődje esetén csak a többi hitelező kielégítése után kell kiegyenlíteni, a kölcsön visszafizetési határideje vagy meghatározatlan, vagy a jövőbeni eseményektől függ, de eredeti futamideje öt évet meghaladó lejáratú, a kölcsön törlesztése az eredeti lejárat vagy a szerződésben kikötött felmondási idő előtt nem lehetséges. (Sztv. 42. § (4))

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségként kell kimutatni a lízingbe vevőnél a pénzügyi lízingbe vett, beruházásként elszámolt eszköz lízingbe adó (helyette az eladó) által számlázott ellenértékének megfelelő kötelezettséget, valamint az állami vagy önkormányzati vagyon részét képező eszközök - törvényi rendelkezés, illetve felhatalmazás alapján történő - kezelésbevételéhez kapcsolódó kötelezettséget. (Sztv. 42. § (5))

A hosszú lejáratra kapott kölcsönöktől elkülönítetten kell kimutatni a részvénné átváltoztatható és átváltozó kötvények miatti, továbbá a vállalkozó által kibocsátott egyéb kötvények miatti kötelezettségeket, ha azok nem tartoznak a Sztv. 42. § (7)-(8) bekezdésben foglaltak közé. (Sztv. 42. § (6))

Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben mérlegtétel azokat a Sztv. 42. § (1) bekezdés szerinti kötelezettségeket tartalmazza, amelyeknél - a Szt. 3. § (2) bekezdése 7. pontja szerinti hitelezővel kötött szerződés szerint - a pénzügyi értékekben kifejezett fizetési kötelezettségek lejáratát az egy évet meghaladja, ideértve az átváltoztatható és átváltozó kötvények miatti, továbbá az egyéb kötvénykibocsátásból származó kötelezettségeket is, ha azok pénzügyi rendezése a tárgyévét követő évben még nem esedékes. (Sztv. 42. § (7))

Tartós kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben mérlegtétel azokat az (1) bekezdés szerinti kötelezettségeket tartalmazza, amelyeknél - a Szt. 3. § (2) bekezdés 9. pontjában meghatározott mértékű részesedéssel rendelkező hitelezővel kötött szerződés szerint - a pénzügyi értékekben kifejezett fizetési kötelezettségek lejáratát az egy évet meghaladja, ideértve az átváltoztatható és átváltozó kötvények miatti, továbbá az egyéb kötvénykibocsátásból származó kötelezettségeket is, ha azok pénzügyi rendezése a tárgyévét követő évben még nem esedékes. (Sztv. 42. § (7a))

Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben mérlegtétel tartalmaz minden olyan egyéb részesedési viszonyban lévő hitelezővel szembeni, egy évnél hosszabb lejáratú kötelezettséget, amely nem tartozik a Sztv. 42. § (7) és (7a) bekezdés hatálya alá, ha pénzügyi rendezése a tárgyévét követő évben még nem esedékes. (Sztv. 42. § (8))

Egyéb rövid lejáratú kötelezettségként kell kimutatni különösen a munkavállalókkal, a költségvetéssel, az önkormányzatokkal kapcsolatos elszámolásokat, a jogerős határozattal előírt kötelezettségeket, valamint a Szt. 81. § (5) bekezdése szerinti utólag adott engedmény miatti kötelezettség összegét is. (Sztv. 43. § (1))

A rövid lejáratú kötelezettségek között kell kimutatni valódi penziós és óvadéki repóügylet esetén a határidős visszavásárlási kötelezettség mellett eladott eszköz befolyt eladási árát, illetve a határidős viszonteladási kötelezettség mellett vásárolt eszköz befolyt viszonteladási árát, az értékpapír kölcsönügylet során kölcsönbevett értékpapír kölcsönszerződés szerinti értékében fennálló kötelezettséget, továbbá a származékos ügyletek esetén a kapott letétek, árkülönbözetek összegét, amíg az ügylet le nem zárul. (Sztv. 43. § (2))

A külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe az egyéb rövid lejáratú követelések, illetve az egyéb rövid lejáratú kötelezettségek között köteles kimutatni a külföldi székhelyű vállalkozással vagy annak más fióktelepével szembeni követeléseit, illetve kötelezettségeit, ideértve azokat a tételeket is, amikor a fióktelep vevői, megrendelői az ellenértéket közvetlenül a külföldi székhelyű vállalkozásnak, vagy más fióktelepének fizetik meg, illetve a fióktelep olyan kötelezettségét, amelyet a külföldi székhelyű vállalkozás, vagy annak más fióktelepe közvetlenül egyenlített ki. A pénzügyileg nem rendezendő követeléseket és kötelezettségeket év végén egymással szemben össze kell vezetni és a forintban mutatkozó különbözetet a pénzügyi műveletek egyéb bevételeiként, illetve a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaként kell elszámolni. (Sztv. 43. § (3))

A kötelezettségek között kell a mérlegben önálló tételként kimutatni származékos ügyletek negatív értékelési különbözete címén a pénzügyi instrumentumok a Szt. 59/A-59/F. §-ok szerinti valós értéken történő értékelése esetén a le nem zárt kereskedési, illetve fedezeti célú származékos ügyletek negatív valós értékét (jövőben várható - veszteségjellegű - eredményét). (Sztv. 43. § (4))

Bekerülési érték

A kötelezettségek bekerülési értéke az elismert számlázott összeg, a ténylegesen befolyt összeg, illetve a szerződés szerinti összeg.

A vevőktől forintban kapott előleget a ténylegesen befolyt összegben, a devizában kapott előleget a Szt. 60. § szerint forintra átszámított összegben kell a mérlegben kimutatni a szerződés szerinti teljesítést követő elszámolásig, az előleg visszautalásáig, illetve más módon történő elszámolásáig.

Mérlegérték

A mérlegben a kötelezettségeket könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A fizetési kötelezettségek minősítésénél azt kell figyelembe venni, hogy a teljesülés tárgyévben, vagy a tárgyévet követő évben esedékes.

4.2.4. Passzív időbeli elhatárolások

Passzív időbeli elhatárolásként kell elkülönítetten kimutatni

- a) a mérleg fordulónapja előtt befolyt, elszámolt bevételt, amely a mérleg fordulónapja utáni időszak árbevételét, bevételét képezi,
- b) a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő költséget, ráfordítást, amely csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merül fel, kerül számlázásra,
- c) mérleg fordulónapja és elkészítésének időpontja között a vállalkozóval szemben érvényesített, benyújtott, ismertté vált, a mérleggel lezárt üzleti évhez kapcsolódó kártérítési igényt, kártérítést, bírósági költséget,
- d) a mérleggel lezárt üzleti évhez kapcsolódó, a jóváhagyásra jogosult testület által megállapított, kötelezettséggként ki nem mutatott prémiumot, jutalmat, azok járulékát. (Szt. 44. § (1))

Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a költségek (a ráfordítások) ellentételezésére - visszafizetési kötelezettség nélkül - kapott, pénzügyileg rendezett, egyéb bevételként elszámolt támogatás összegéből az üzleti évben költséggel, ráfordítással nem ellentételezett összeget. Az elhatárolást a költségek, ráfordítások tényleges felmerülésekor, illetve a támogatási szerződésben, megállapodásban foglaltak teljesülésekor kell megszüntetni. (Szt. 44. § (2))

Passzív időbeli elhatárolásként lehet a mérlegben kimutatni - a Számviteli Politikában rögzítettek szerint - a befektetett pénzügyi eszközök közé sorolt, névérték felett beszerzett - hitelviszonyt megtestesítő, a valós értéken történő értékelés alá nem vont - kamatozó értékpapír névértéke és beszerzési értéke közötti - veszteségjellegű - különbözetből a beszerzéstől az üzleti év mérlegfordulónapjáig terjedő időszakra időarányosan jutó - elszámolt értékvesztéssel csökkentett - (a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben elszámolt) összeget. Az elhatárolást ezen értékpapír értékesítésekor, beváltásakor, továbbá a könyvekből - egyéb jogcímen - történő kivezetése esetén, valamint akkor kell megszüntetni, ha a Szt. 54. § (4)-(7) bekezdése szerint olyan összegű értékvesztést kell elszámolni, amelynek hatására az értékpapír könyv szerinti értéke a névérték alá csökken. (Szt. 44. § (3))

A Szt. 44. § (3) bekezdés és a Szt. 32. § (3) bekezdése szerinti választási lehetőség tekintetében az Egyetemnek azonosan kell eljárnia. (Szt. 44. § (4))

Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni:

- a) a származékos ügyletek esetén az ügylet kiírásából eredő bevételek összegét az ügylet zárásáig;
- b) a fedezeti vagy nem fedezeti célú kamat swap ügyletek esetén az utolsó kamatfixálás időpontja és a fordulónap közötti időszakra eső, fizetendő kamatkülönbözetet az adott kamatperiódussal kapcsolatos elszámolásig;
- c) a származékos ügyletek fordulónapi valós értéke vagy belső értéke alapján az a)-b) és e) pont, valamint a Szt. 32. § (5) bekezdés a)-b) és e) pontja szerint kimutatott elhatárolások együttes összegének figyelembevételével fennálló veszteségjellegű összeget, azon cash-flow fedezeti ügyletek hatékony része kivételével, amelyekre a fedezeti elszámolást alkalmazzák vagy amelyekre a fedezeti elszámolást meg kellett szüntetni, mert a fedezeti ügylet már nem felel meg a fedezeti elszámolás a Szt. 3. § (8) bekezdés 10. vagy 10/b. pontjában foglalt feltételeinek, de amelyek esetében a fedezett ügylet várhatóan bekövetkezik. Az elhatárolt összeget jellegétől függően a fizetendő (fizetett) kamatokkal és kamatjellegű ráfordításokkal, vagy a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben kell elszámolni. Az így kimutatott passzív időbeli elhatárolást jellegétől függően a fizetendő (fizetett) kamatokkal és kamatjellegű ráfordításokkal, vagy a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben kell megszüntetni, amennyiben az előző fordulónaphoz képest a veszteségjellegű összeg csökkent, vagy ha egy adott fordulónapon az ügylettel kapcsolatban a Szt. 32. § (5) bekezdés c) pontja szerinti elhatárolás kimutatásának van helye, illetve – a d) pontban foglaltak kivételével –, ha az ügyletet lezárják;
- d) cash-flow fedezeti ügylet esetén, ha a fedezeti ügylet előbb lezárul, mint a fedezett ügylet, a fedezeti ügylet realizált nyereségéből a hatékony részt a fedezett ügylet bekövetkezéséig. Az így kimutatott passzív időbeli elhatárolást a Szt. 47. § (11) bekezdésének figyelembevételével kell megszüntetni;
- e) előrejelzett ügylet vagy biztos elkötelezettség cash-flow fedezeti ügylete esetén, ha a fedezeti ügylet lejárat a pénzügyi teljesítéshez igazodik, és ezért a fedezeti ügylet lejárat későbbi, mint a fedezett ügylet bekövetkezésének időpontja, a fedezeti ügyletnek a fedezett ügylet bekövetkezésének időpontjában fennálló, nem realizált veszteségéből a hatékony részt az ügylet zárásáig, jellegétől függően a fizetendő (fizetett) kamatokkal és kamatjellegű ráfordításokkal vagy a pénzügyi műveletek egyéb ráfordításaival szemben. (Szt. 44. § (5))

Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a kötelezettséggel szemben a Szt. 47. § (11) bekezdés alkalmazása esetén a kötelezettség visszafizetendő összege és bekerülési értéke közötti különbözetet, ha a visszafizetendő összeg a kisebb. Az így kimutatott passzív időbeli elhatárolást a kötelezettség kivezetésekor, a kivezetett könyv szerinti értékkel arányos összegben kell megszüntetni a pénzügyi műveletek egyéb bevételeivel szemben. (Szt. 44. § (6))

Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a szerződés elszámolási egységével kapcsolatban az előző üzleti év(ek)ben és a tárgyévben együttesen - a Szt. 72. § (2)-(4a) bekezdés és a Szt. 73. § alapján - elszámolt nettó árbevételnek azt a részét, amely meghaladja a szerződés elszámolási egysége - általános forgalmi adót nem tartalmazó - teljes szerződéses ellenértékének mérlegfordulónapi teljesítési fok arányában számított összegét. (Szt. 44. § (7))

A passzív időbeli elhatárolások között halasztott bevételként kell kimutatni az egyéb bevételként vagy a pénzügyi műveletek bevételeként elszámolt

- a) fejlesztési célra - visszafizetési kötelezettség nélkül - kapott, pénzügyileg rendezett támogatás véglegesen átvett pénzeszköz összegét,
- b) elengedett, valamint a harmadik személy által átvállalt kötelezettség összegét, amennyiben az a kötelezettség terhére beszerzett eszközökhöz kapcsolódik (legfeljebb a kapcsolódó eszközök nyilvántartás szerinti értékében),
- c) térítés nélkül (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközök, továbbá az ajándékként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt eszközök piaci - illetve jogszabály eltérő

rendelkezése esetén a jogszabály szerinti - értékét. (Szt. 45. § (1))

A támogatásonként, a véglegesen átvett pénzeszközönként, a térítés nélkül átvett eszközönként kimutatott halasztott bevételt a fejlesztés során megvalósított eszköz, az elengedett, valamint a harmadik személy által átvállalt kötelezettséghez kapcsolódó eszköz, illetve a térítés nélkül átvett eszköz (ideértve az ajándékként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt eszközöket is) a Szt. 47-51. § szerint meghatározott bekerülési értékének, illetve bekerülési értéke arányos részének költségkénti, illetve ráfordításkénti elszámolásakor kell megszüntetni. Meg kell szüntetni a fejlesztési támogatás miatt kimutatott halasztott bevételt a visszafizetendő támogatás ráfordításkénti elszámolásakor is. (Szt. 45. § (2))

Amennyiben az eszköz bekerülési értéke a használatba vételt követően megnő a használatbavételkor bekerülési értékhez képest, akkor a halasztott bevétel a Szt. 45. § (2) bekezdés szerinti megszüntetésekor a bekerülési érték növekményét figyelmen kívül kell hagyni. Amennyiben e mellett az eszköz hasznos élettartama is növekszik, akkor a halasztott bevétel a Szt. 45. § (2) bekezdés szerinti megszüntetésekor a hasznos élettartam növekedését is figyelmen kívül kell hagyni. (Szt. 45. § (2a))

Halasztott bevételként kell kimutatni a Szt. 3. § (5) bekezdésének 2. pontja szerint különbözetként meghatározott negatív üzleti vagy cégértéket. (Szt. 45. § (3))

A negatív üzleti vagy cégértékként kimutatott halasztott bevételt legalább 5 év, de legfeljebb 10 év alatt lehet az egyéb bevételekkel szemben megszüntetni. Amennyiben az Egyetem a negatív üzleti vagy cégértéket 5 évnél hosszabb idő alatt írja le, azt a kiegészítő mellékletben indokolnia kell. A negatív üzleti vagy cégértékként kimutatott halasztott bevételt az egyéb bevételekkel szemben meg kell szüntetni az alapul szolgáló részesedés bármilyen jogcímen történő könyvekből való kivezetése esetén, illetve átalakuláskor, egyesüléskor, szétváláskor abban az esetben, ha a negatív üzleti vagy cégérték keletkezésére ható körülményekben, feltételekben olyan változások következnek be, amelyek a negatív üzleti vagy cégérték további kimutatását nem indokolják. (Szt. 45. § (4))

A passzív időbeli elhatárolások között halasztott bevételként kell kimutatni az Egyetem valamely befektetett eszköze tartós használati, üzemeltetési, kezelési jogának átengedéseért kapott bevételt. A halasztott bevételt az alapul szolgáló szerződésben, megállapodásban meghatározott időtartam alatt, határozatlan idejű szerződés esetén öt év vagy ennél hosszabb idő alatt lehet megszüntetni. Amennyiben az Egyetem öt évnél hosszabb idő alatt szünteti meg a halasztott bevételt, azt a kiegészítő mellékletben indokolni kell. (Szt. 45. § (5))

Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni a kölcsönbeadott értékpapír - felhalmozott kamattal csökkentett - kölcsönszerződés szerinti értékének a könyv szerinti értékét meghaladó összegét (nyereségét). Az időbeli elhatárolást akkor kell megszüntetni, amikor a kölcsönbevevő által visszaszolgáltatót értékpapír eladásra, beváltásra, illetve egyéb ügylet keretében az állományból véglegesen kivezetésre kerül, vagy a kölcsönbevevő megtéríti annak piaci értékét, mert az értékpapír nem kerül visszaszolgáltatásra. (Szt. 45. § (6))

Mérlegérték

A passzív időbeli elhatárolásokat a mérlegben könyv szerinti értéken kell kimutatni.

V. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Jelen Szabályzat 2021. december 16-án lép hatályba, de rendelkezéseit a modellváltás időpontjától kell alkalmazni.

Ezzel egyidejűleg a Szenátus 29/2019. (V.08.) számú határozatával elfogadott Pénz- és Értékkezelési hatályát veszti.

Budapest, 2021. december 15.

F. Udovai Márta

Fodorné Molnár Márta
mb. rektor

M E L L É K L E T E K

1. számú melléklet Eszközök és Források Értékelési Szabályzatához

ÉRTÉKELŐ (MINŐSÍTŐ) LAP

a 20..... december 31-én késedelemben lévő vevőkről

Vevő, adós megnevezése:

Címe:

Adós csoport: felszámolás alatt lévő/csődeljárás alá vont/végelszámolás alatt lévő/jogutód nélkül véglegesen megszűnt*

Adós státusza: folyamatosan működő/folyamatos működésében korlátozott (egyszeri)*

Tartozás megnevezése, részletezése:	
Tartozás lejártának kelte:	
Késedelem napjainak száma:	
Számla szerinti összeg (Ft):	
Késedelmi kamat (Ft):	
Egyéb felszámított díj (Ft):	
Tartozás összesen (Ft):	
Korábbi időszakban elszámolt/visszaírt értékvesztés összege (Ft):	

A tartozás behajtására tett intézkedés(ek):

Intézkedés megnevezése	Ideje	Dokumentuma (neve, iktatószám)
Fizetési felszólítás		
Ügyvédi fizetési felszólítás		
Fizetési meghagyás (FMH)		
Végrehajtási kérelem		
Peres eljárás		
Felszámoló felé tett bejelentés		
Végelszámoló felé tett bejelentés		
Egyéb		

Értékvesztés elszámolásának mértéke (% és Ft):

Értékvesztés elszámolásának oka, indoklása:

.....

.....

.....

.....

.....

A követelés behajthatatlannak minősül: igen/nem*

A behajthatatlan követelést alátámasztó dokumentum(ok) megnevezése, száma, kelte:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Budapest, 20..... év hónap

A követelés minősítését javaslom:

.....
javaslatot készítő

A követelés minősítését jóváhagyom:

.....
jóváhagyó

* megfelelő rész aláhúzendó